

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS RE'EH • MAAMAR 3

ביאור אחרי

Explication de « Après Havaya,
votre D.ieu, vous marcherez »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/reeh/3/

1 ביאור אחרי

Explication de «Après».

2 א הנה פי אחרי הוי אלקיכם תלכו. שכל ההשתלשלות נמשך ונתהווה רק מבחי מדת מלכותו ית' שהיא הנקראת אחרי הוי בחי אחוריים הארה בעלמא כו'

(1) Voici maintenant le sens de «C'est après Havaya votre D.ieu que vous marcherez»: tout l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) se déploie et vient à l'existence uniquement à partir du niveau de l'attribut de Sa Mal'hout (souveraineté), qu'Il soit béni, appelé «après Havaya»: le niveau du revers (a'horayim), un simple rayonnement, etc.

(וכמ"ש בפי תצוה בד"ה זכור את כו' בפ"י וישב ה' מלך לעולם ועיי' בזהר ויקרא)

(Comme il est écrit dans la paracha Tetsavé, dans le discours commençant par «Souviens-toi de ce que...», etc., à propos du sens de «Havaya siège en Roi pour toujours»; voir aussi le Zohar, Vayikra.)

(דף עשרים בתחלת עמוד ב') ועמ"ש ע"פ הזהר קדושים (דפ"ו סע"א [סוף עמוד א]) ע"פ ואחרי לא יהיה והוא

(folio 20, au début du côté b). Et voir ce qui est écrit au sujet du [passage du] Zohar, Kedochim (folio 86, fin du côté a), à propos du verset: «Et après Moi, il n'y en aura pas.» Et c'est

כמו כן עד רום המעלות, כי גם הקו נמשך ע"י צמצום ומקום פנוי מבחי מלכות דא"ס לבד,

de même jusqu'aux sommets les plus élevés; car même le kav (ligne de lumière) se déploie, à travers le tsimtsoum (contraction) et l'espace vacant, uniquement à partir du niveau de la Mal'hout de l'Infini (Ein Sof).

(וזהו ענין אל תקרי שמות אלא שמות המבואר במ"א ע"פ ובבואה לפני המלך כו' ע"ש וכמ"ש ע"פ את שבתותי תשמרו בפ"י וענין בורא קדושים ישתבח שמך כו' ע"ש).

(Et c'est là le sens de: «Ne lis pas chammot [désolations], mais chemot [noms]», expliqué ailleurs à propos du verset «Et lorsqu'elle se présenta devant le roi», etc. Voir là-bas. Et comme il est écrit à propos du verset «Vous garderez Mes Chabbatot», au sujet du sens et de la notion de «Créateur des êtres saints, que Ton Nom soit loué», etc. Voir là-bas.)

ובזה יש להבין ענין ג"פ [ג' פעמים] קדוש ע"ד מ"ש האריז"ל [האריז"ל זכרנו לברכה] כדלקמן. דהנה פ"י קדוש היינו מובדל שאינו כדמיון הנשמה שמתפעלת ממקרי הגוף לפי שמלובשת ממש כו' משא"כ אצלו ית' שהוא קדוש ומובדל כו'.

Par là, on peut comprendre le sens des trois fois où l'on dit «Saint», suivant ce qu'a écrit l'Arizal, comme on l'expliquera plus loin. En effet, le sens de kadoch (saint) est «séparé»: ce n'est pas comme l'âme, qui est affectée par ce qui arrive au corps parce qu'elle y est véritablement investie, etc.; tandis que Lui, qu'Il soit béni, est saint et séparé, etc.

וצ"ל מהו ענין כפילות הקדוש ג"פ [ג' פעמים]. אך הענין דהנה מבואר במ"א בד"ה וקבל היהודים וע"פ קול דודי פ"י יהללו את שם הוי" כי הוא צוה ונבראו,

Il faut comprendre ce que signifie la répétition de «Saint» trois fois. Voici l'explication: il est expliqué ailleurs, dans le discours commençant par «Et les Juifs acceptèrent», et à propos du verset «La voix de mon bien-aimé», le sens de: «Qu'ils louent le Nom Havaya, car Il a ordonné et ils furent créés»:

כי הוא דהיינו עצמותו ומהותו ית' צוה ונבראו שלא שייך עליו ית' לומר לשון ברא לנוכח דמשמע שיש כח הפועל בנפעל ולא שייך זה

«car Il», c'est-à-dire Son essence et Son être, qu'Il soit béni, «a ordonné et ils furent créés»; car, à Son propos, qu'Il soit béni, il ne convient pas d'employer le terme bara («créa») à la forme de la présence, ce qui laisse entendre que la puissance de l'Agent se trouve dans ce qui est fait; or cela ne saurait s'appliquer

אלא בשמותיו ית' כמ"ש בראשית ברא אלקים וזהו יהללו את שם בחי" שם בלבד שאינו מערך עצמותו ומהותו אבל כי הוא עצמותו ומהותו כביכול הוא רק כאלו צוה ונבראו ממילא כו' ע"ש.

sinon à Ses Noms, béni soit-Il, comme il est écrit: «Au commencement, Elokim créa.» C'est là le sens de «Qu'ils louent le Nom»: le niveau d'un nom seulement, qui n'est pas du même ordre que Son essence et Son être. Mais «car Lui», Son essence et Son être, pour ainsi dire, c'est seulement comme si «Il ordonna et ils furent créés» d'eux-mêmes, etc.; voyez là-bas.

והנה גם לשון ברא לנוכח הוא מורה על התהוות יש מאין דוקא וכמ"ש הרמב"ן [הרבי משה בן נחמן] ר"פ בראשית. וצ"ל מאחר דפי' ברא לנוכח היינו שיש כח הפועל בנפעל איך נקי יש מאין.

Or, le terme bara, dans le sens de présence, désigne lui aussi précisément le fait de venir à l'existence comme quelque chose à partir de rien (yesh me'ayin), comme l'écrit le Ramban au début de Parshas Bereshis. Il faut comprendre : puisque le sens de bara dans le sens de présence est que la force de l'Agent est présente dans ce qui est agi, comment peut-on parler de quelque chose à partir de rien ?

אמנם הענין כמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה איהו וחיוהי וגרמוהי חד דהיינו שהכלים דע"ס [דעשר ספירות] דאצילות הנק' גרמוהי הן אלקות לברוא יש מאין כמו הא"ס ולא בבחי' השתלשלות עילה ועלול לבד,

Cependant, l'explication est celle qui est donnée dans Iggeres HaKodesh, dans le passage commençant par « Lui, Ses forces vitales et Ses réceptacles sont un » : les réceptacles des Dix Séfirot du Monde d'Atsilout (Émanation), appelés « Ses réceptacles » (ihou vegarmohi), sont divins et peuvent créer quelque chose à partir de rien, comme l'Infini (Ein Sof), et non pas seulement selon un enchaînement descendant de cause à effet ;

כי ע"י סדר ההשתלשלות לבד אפילו צמצומים רבים לא יועילו להיות התהוות גשמיות מרוחניות, ולכן נקרא יש מאין ע"ש וכן כתבו ג"כ חכמי המחקר שהתהוות הגשמיות מרוחניות אין לך יש מאין גדול מזה,

car le seul ordre de l'hichtalchelout, même avec de nombreuses contractions, ne suffirait pas à faire advenir le physique à partir du spirituel. C'est pourquoi on parle de quelque chose à partir de rien ; voyez là-bas. Les sages de la recherche [philosophique] ont eux aussi écrit que, s'agissant du fait que le physique advienne à partir du spirituel, il n'est rien de plus grand que cela en fait de création de quelque chose à partir de rien ;

שהרי גם ריבוא רבבות ירידות והשתלשלות לא יועילו שיתהווה הגשמיות מהרוחניות, אלא שזהו רק כחו ויכולתו לבד יתברך שהוא הכל יכול והכח הזה בכלים דאצילות היינו לפי שבהן מלובש הארת הקו מאור א"ס שהאור מעין המאור כו'

car même des myriades et des myriades de descentes et de degrés d'hichtalchelout ne suffiraient pas à faire advenir le physique à partir du spirituel. Cela ne relève que de Sa puissance et de Sa capacité à Lui seul, béni soit-Il, car Il est Tout-Puissant. Cette puissance se trouve dans les réceptacles d'Atsilout parce que le rayonnement du kav issu de la Lumière infinie (Or Ein Sof) y est revêtu, car la lumière est de même nature que le luminaire, etc.,

ומתייחד עמהן בבחינת איהו וגרמוהי חד ועל ידי זה בורא על ידן יש מאין. ובאמת גם התהוות נבראים רוחניים דבי"ע מהכלים דאצילות הוא בחינת יש מאין ולא דרך השתלשלות כמשי"ש [כמה שכתוב שם] באגה"ק [באגרת הקודש] הנ"ל.

et il s'unit à eux selon le mode de «Lui et Ses réceptacles sont un»; par là, Il crée à travers eux quelque chose à partir de rien. En vérité, même l'avènement des créatures spirituelles de Béria, Yetsira et Assiya à partir des réceptacles d'Atsilout relève d'une création de quelque chose à partir de rien, et non d'un processus d'hichtalchelout, comme il est écrit là-bas dans l'Iggeres HaKodesh mentionnée plus haut.

והנה מצד הארת הקו המלוכש בכלים דאצילות שי"ך לומר ברא לשון נוכח שהרי הארה מהכלים ו גם אפילו הארה דהארה מהקו מלוכש ממש בהנבראים להחיותם כמשי"ש באגה"ק [באגרת הקודש] שם וכמשי"ש בסשי"ב [בספר של בינונים] ח"ב [חלק ב'] פ"א בשם האריז"ל [האריז"ל זכרנו לברכה] שגם בדומם ממש מלוכש אותיות הדבור מעשרה מאמרות כו'

Or, du point de vue du rayonnement du kav revêtu dans les réceptacles d'Atsilout, il convient d'employer bara, terme exprimant la présence: en effet, un rayonnement provenant des réceptacles, et même un rayonnement du rayonnement du kav, est effectivement revêtu dans les créatures pour leur donner vie, comme il est écrit là-bas dans l'Iggeres HaKodesh, et comme il est écrit dans Sefer Shel Beinonim, deuxième partie, chapitre 1, au nom de l'Arizal: même dans la matière inanimée elle-même sont revêtues les lettres de la parole des Dix Paroles, etc.

והרי זה בחי' כח הפועל המלוכש ממש בהנפעל כמשי"ש [כמה שכתוב שם] פ"ג [פרק ג'] ואעפ"כ [ואף על פי כן] התהוות הנפעל כמו האבן מבחינת כח הפועל המלוכש בו שהן צרופי אותיות דבר ה' המלוכש בו זהו ממש התהוות יש מאין

C'est là le niveau de la force de l'Agent effectivement revêtue dans ce qui est agi, comme il est écrit là-bas au chapitre 3. Malgré cela, l'avènement de ce qui est agi — par exemple, une pierre — à partir de la force de l'Agent revêtue en elle, c'est-à-dire les combinaisons des lettres de la parole de D.ieu qui y sont revêtues, est véritablement une création de quelque chose à partir de rien;

שהרי האותיות הם כחות אלקיים ושיתהוה מזה אבן גשמי עד"מ הרי זה ממש מאין ואפס כו' שהרי על פי דרך השתלשלות בלתי אפשר כלל וכלל שהכח הרוחני ונבדל מגדר הגשם יהיה ממנו לבד התהוות אבן גשמי עד"מ.

car les lettres sont des puissances divines, et qu'une pierre matérielle, par exemple, vienne à l'existence à partir d'elles relève véritablement du néant absolu, etc. En effet, selon l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), il est absolument impossible qu'une puissance spirituelle, étrangère à la nature de la matière, puisse à elle seule donner naissance à une pierre matérielle, par exemple.

וזהו ענין קדוש דפ"י מובדל כי אע"פ [אף על פי] שיש כח הפועל ממש בנפעל מ"מ כח זה הוא רק בחי' הארה בעלמא שאינו נוגע להארת הקו המלוכש בע"ס [בעשר ספירות] דאצילות כי הוא רק

Et c'est là le sens de kadoch, qui signifie «séparé» : bien que la puissance de l'Agent soit effectivement présente dans ce qui est créé, cette puissance n'est pourtant qu'un simple rayonnement, qui ne touche pas au rayonnement du kav (ligne de lumière) revêtu dans les Dix Séfirot d'Atsilout ; car elle n'est qu'

כמו זיו השמש מהשמש וע"ש באגה"ק [באגרת הקודש] שהוא רק הארה דהארה, והארה דהארה דהארה כו', ועוד זאת שגם כח הפועל מעשרה מאמרות וכלים דאצילות המלוכש ממש בהנפעל שהם ב"ע אינו כלל כדמיון הנשמה המלוכשת בגוף

comme le rayonnement du soleil issu du soleil ; voyez à ce sujet dans l'Iggeres HaKodesh, où il est expliqué qu'il ne s'agit que d'un rayonnement d'un rayonnement, puis d'un rayonnement d'un rayonnement d'un rayonnement, etc. De plus, même la puissance de l'Agent, issue des Dix Paroles et des réceptacles d'Atsilout, qui est effectivement revêtue dans ce qui est créé — à savoir Béria, Yetsira et Assiya —, n'est absolument pas comparable à l'âme revêtue dans le corps ;

שהרי אין שרש התהוות הגוף ועצמותו מנשמתו כו' מה שאין כן כח הפועל ורוח פיו ית' שבנפעל הוא מהוה את הנפעל מאין ליש כו' ולכן הנפעל בטל באמת לגבי כח הפועל שבו ולא

car la source de l'existence et de l'essence du corps ne vient pas de son âme, etc. En revanche, la puissance de l'Agent et le souffle de Sa bouche, béni soit-Il, présents dans ce qui est créé, font venir celui-ci à l'existence, du néant à l'être, etc. C'est pourquoi ce qui est créé est véritablement annulé devant la puissance de l'Agent qui est en lui, et non

כמו גוף לגבי הנשמה כמ"ש כ"ז [כל זה] בסש"ב [בספר של בינונים] ח"ב [חלק ב'] פ"ג [פרק ג'] וספ"ו, ועיין עוד באגה"ק [באגרת הקודש] קרוב לסופו בד"ה להבין מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] במש"ש [במה שכתוב שם] והיינו חיצוניות דחיצוניות דכלים כו' שהיא מסותרת לגמרי ברוח נפש דעשיה כהסתר והעלם הבורא מהנברא:]

comme le corps devant l'âme, ainsi qu'il est écrit dans Sefer Shel Beinonim, deuxième partie, chapitre 3 et fin du chapitre 6. Voyez également l'Iggeres HaKodesh, vers la fin, dans le passage intitulé « Pour comprendre ce qui est écrit dans Pri Etz Chaim », où il est dit qu'il s'agit de la dimension extérieure de la dimension extérieure des réceptacles, etc., entièrement dissimulée dans le roua'h et le néfesh d'Assiya, comme le Créateur est caché et voilé à la créature.) (2)

והנה ידוע דיש ב' מיני המשכות מאור א"ס ב"ה בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ובחי' סוכ"ע ונק' פנימיים ומקיפים

Or, il est connu qu'il existe deux sortes d'émanations de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il : le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) et celui de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). Elles sont appelées lumières intérieures et lumières englobantes.

והנה כל הנ"ל מענין התלבשות הארת הקו בע"ס [בעשר ספירות] דאצילות שעייז מהוה בי"ע יש מאין זהו בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שהוא נמשך בבחי' התלבשות וכח הפועל בנפעל.

Or, tout ce qui a été dit plus haut au sujet du revêtement du rayonnement du kav dans les Dix Séfirot d'Atsilout, par lequel Il fait venir Béria, Yetsira et Assiya à l'existence en tant qu'être à partir du néant, relève du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes. Celle-ci se déploie selon le mode du revêtement, comme la puissance de l'Agent dans ce qui est créé.

אבל בחי' סכ"ע [סובב כל עלמין] הוא מה שאינו מתלבש כלל אפילו בע"ס [בעשר ספירות] דאצילות אלא שמהוה ומחיה ע"י בחי' מקיף לבד דהיינו כמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה

Mais le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes est celui qui ne se revêt absolument pas, même pas dans les Dix Séfirot d'Atsilout ; au contraire, il fait venir à l'existence et donne la vie par le seul mode de l'enveloppement. C'est-à-dire, comme il est écrit : « Tout ce que D.ieu a voulu, Il l'a fait. »

כי ע"י שעלה ברצונו להיות התהוות העולם ע"י ממשי נתהווה העולם, אף שאין הרצון מלובש כלל בהנבדל שהרי הוא בחי' א"ס ואפילו בע"ס [בעשר ספירות] דאצילות אינו מתלבש כו'

Car, du fait qu'il est apparu dans Sa volonté que le monde vienne à l'existence, le monde est précisément venu à l'existence par cela même, bien que la volonté ne soit nullement revêtue dans l'être créé, puisqu'elle relève du niveau de l'Infini (Ein Sof), et qu'elle n'est pas revêtue même dans les dix Séfirot d'Atsilout, etc.

וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם שע"י שעלה במחשבה ע"י נתהוו כו' וכמבואר ענין זה בביאור ע"פ ביאור לבוש מלכות,

Et c'est là le sens de « Car Mes pensées ne sont pas vos pensées » : du fait qu'il est apparu dans [Sa] pensée, ils sont venus à l'existence par cela même, etc., comme cela est expliqué dans le commentaire sur le verset « Qu'on apporte un vêtement royal ».

ונמצא כל נברא בפרט וכל העולמות בכלל יש בהם שני מיני חיות האחד הנמשך ומתלבש בתוכיותם

Il en résulte que chaque être créé en particulier, et tous les mondes dans leur ensemble, possèdent deux sortes de forces vitales : la première est attirée et revêtue en leur intériorité,

והוא מבחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ושרשו מהארת הקו שבע"ס [שבעשר ספירות] דאצילות וע"י נאמר ברא לשון נוכח כנ"ל, והב' הוא בחי' המקיף מבחי' סוכ"ע

et elle relève du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), et sa racine se trouve dans le rayonnement du kav au sein des dix Séfirot d'Atsilout ; c'est à son sujet qu'il est dit bara, terme exprimant la présence, comme mentionné plus haut. La seconde est l'aspect de la lumière englobante, qui relève de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin),

וכמאמר נשמה שנתת בי כו' ואתה משמרה בקרבי כו' וכמו שהוא בהנשמה כך בכללות הבריאה כו'

comme dans la formule : « L'âme que Tu as placée en moi », etc., « et Tu la gardes en moi », etc. Et ce qui vaut pour l'âme vaut également pour la création dans son ensemble, etc.

והנה על זה נאמר כי הוא צוה ונבראו כי מבחינה זו דסוכ"ע אין שייך כלל התלבשות כח הפועל בהנפעל

Or, c'est à ce sujet qu'il est dit : « Car Il a ordonné et ils ont été créés » ; car, à ce niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, il ne peut nullement être question que la force de l'Agent soit revêtue dans ce qui est agi,

שהרי אינו מלובש כלל כ"א שעל ידי שעלה ברצונו שיהיה ההתהוות ע"י דוקא נעשה ע"כ אין שייך ע"י רק כמ"ש כי הוא צוה וע"י ונבראו כו'.

puisqu'elle n'est nullement revêtue ; mais c'est uniquement parce qu'il est apparu dans Sa volonté que la venue à l'existence ait lieu que celle-ci s'est accomplie précisément par cela. Par conséquent, la seule expression qui puisse s'appliquer à ce sujet est, comme il est écrit : « Car Il a ordonné », et par cela même, « ils ont été créés », etc.

ועיין מ"ש מענין ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע בד"ה אלה מסעי גבי ברכת המצות שיש בהם לשון נוכח ברוך אתה כו' ולשון נסתר אשר קדשנו כו' ע"ש.

Voyez également ce qui est écrit au sujet de la lumière qui remplit tous les mondes et de celle qui les entoure, dans le maamar intitulé « Voici les étapes », à propos des bénédictions sur les mitsvot, qui comportent une formulation d'adresse directe : « Béni sois-Tu », etc., et une formulation à la troisième personne : « qui nous a sanctifiés », etc. Voyez là-bas.

3 והנה ידוע דעיקר ההתהוות והחיות הוא מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' א"ס ממש וכמ"ש [וכמה שכתוב שם]

ע"פ יביאו לבוש מלכות וכמ"ש בס"ב [בספר של בינונים] פכ"ב

Or, il est connu que la source principale de l'existence et de la force vitale est le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), qui est véritablement le niveau de l'Infini (Ein Sof), comme cela est écrit là à propos du verset « Qu'on apporte un vêtement royal », et comme cela est écrit dans le Sefer Shel Beinonim, chapitre 22.

והנה רצון העליון הוא מקור החיים המהוה את כל העולמות כו' וזהו יש מאין דהיינו שאין שום התלבשות כלל בהנפעל מבחי' כח הפועל שבבחי' סוכ"ע

Or, la volonté suprême est la source de vie qui fait venir à l'existence tous les mondes, etc. C'est là le principe de quelque chose à partir de rien (yech méayin) : rien de la puissance de l'Agent, au niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, ne s'enveloppe dans ce qui est produit.

(וגם מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] אע"פ [אף על פי] שנמשך כח הפועל ומתלבש בהנפעל נקי יש מאין ממש כנ"ל) וזהו ענין הקדוש הב'

(Et même à partir du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), bien que la puissance de l'Agent se déploie et s'enveloppe dans ce qui est produit, cela est appelé véritablement quelque chose à partir de rien, comme indiqué plus haut.) Tel est le sens du deuxième « Saint » :

דהיינו בחי' סוכ"ע שהוא קדוש ומובדל מבחי' העלמין יותר מבחי' קדוש הג' שהוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל

עלמין]

à savoir le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, qui est saint et séparé des mondes davantage que le niveau du troisième «Saint», lequel correspond à la lumière qui remplit tous les mondes ;

דהיינו שאפילו בחי' זיו והוד לא נמשך ממנו להתלבש בהעלמין בפנימיותם אלא שהוא אור מקיף ועד"ז נתבאר במ"א בפי' אתה קדוש ושמך קדוש.

c'est-à-dire que même un rayonnement et une splendeur ne se déploient pas à partir d'elle pour s'envelopper dans les mondes en leur dimension intérieure (pnimiyout); elle est plutôt une lumière enveloppante. Dans cette même perspective, cela a été expliqué ailleurs à propos du sens de «Tu es saint et Ton Nom est saint».

שמך קדוש היינו בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וכדכתיב כי נשגב שמו לבדו אלא הודו וזיוו של שמו נמשך ומתלבש בהעלמין וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] זיו השכינה זיו דייקא

«Ton Nom est saint» désigne le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes, comme il est écrit: «Car Son Nom seul est exalté»; seule la splendeur et le rayonnement de Son Nom se déploient et s'enveloppent dans les mondes, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie: «le rayonnement de la Chekhina» — «rayonnement», précisément.

אבל אתה קדוש היינו שאפילו זיו והוד לא היו העולמות יכולים לקבל חיות ממנו בפנימיותם ותוכיותם

Mais «Tu es saint» signifie que les mondes ne pouvaient recevoir de force vitale à partir de ce niveau, pas même un rayonnement et une splendeur, dans leur dimension intérieure et leur intimité;

אלא שמחיה ומהוה אותם ע"י בחי' מקיף כנ"ל ועמ"ש מזה פ' וארא ע"פ לכן אמור לבני ישראל כו' וע"פ אסרי לגפן בפי' ויחי:

au contraire, Il leur donne vie et les fait venir à l'existence par le biais d'une lumière enveloppante, comme indiqué plus haut. Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha de Vaéra, à propos du verset «C'est pourquoi, dis aux enfants d'Israël», etc., et à propos du verset «Attachant à la vigne», dans l'explication [de] Vayechi.

4 ג והנה בבחי' סוכ"ע יש ג"כ ב' בחינות כי הנה כתר לשון כותרת שהוא סוכב ומקיף

(3) Or, dans le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), il y a également deux niveaux. En effet, Kéter (la Couronne) est apparenté au mot kosseret, «couronne qui ceint»: il entoure et enveloppe.

והנה הכתר הוא הממוצע בין המאציל לנאצלים ויש בו ב' בחי' עתיק וא"א עתיק בחינה אחרונה שבמאציל וא"א בחינת שרש הנאצלים

Or, Kéter est l'intermédiaire entre l'Émanateur et les émanés, et comporte deux niveaux, Atik et Arikh Anpin: Atik est le dernier niveau de l'Émanateur, et Arikh Anpin est le niveau de la racine des émanés.

כי בחי' שרש הנאצלים יש לה איזה שייכות עם עלמין להיות ממנה התהוות הנאצלים בבחי' סוכ"ע שנק' ע"ש עלמין אלא שהוא סוכב ומקיף מבחוץ ואינו נכנס בפנימית כו'

Car le niveau de la racine des émanés a quelque lien avec les mondes, puisque c'est de lui que procède la venue à l'existence des émanés, selon le mode de la lumière qui entoure tous les mondes, appelée ainsi en référence aux mondes (almin); toutefois, elle les entoure et les enveloppe de l'extérieur et ne pénètre pas à l'intérieur, etc.

אבל בחינה אחרונה שבמאציל אין לה ערך ויחוס כלל עם התהוות עלמין כי הוא המתנשא מימות עולם

Mais le dernier niveau de l'Émanateur n'a absolument aucun rapport ni aucun lien avec la venue à l'existence des mondes, car Il est «Celui qui est exalté depuis les jours du monde»;

אלא שהוא מקיף דמקיף וכמ"ש במ"א ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית בענין ג' בחי' מזון לבוש בית והמקיף דמקיף הוא המחבר המקיף עם הפנימי כו'

il n'est que l'enveloppant de l'enveloppant, comme il est écrit ailleurs au sujet du verset «Psaume, chant pour la dédicace de la Maison», à propos des trois niveaux: nourriture, vêtement et maison. L'enveloppant de l'enveloppant est ce qui relie l'enveloppant à l'intérieur, etc.;

היינו שיהיה התחברות סובב וממלא שלום בפמליא של מעלה כו' וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שהעוסק בתורה עושה שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה

c'est-à-dire, afin qu'il y ait une union de la lumière enveloppante et de la lumière qui remplit [les mondes] (sovev et memalé), une paix dans la famille d'en haut, etc. C'est ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: celui qui s'occupe de Torah fait régner la paix dans la famille d'en haut et dans la famille d'en bas ;

כי התורה נקרא משל הקדמוני בחי' קדמונו של עולם ע"כ ממשיך שלום בפמליא של מעלה כללות בחי' סובב וממלא וגם בפמליא של מטה היינו

car la Torah est appelée « le proverbe de l'Ancien », le niveau de l'Ancien du monde ; elle fait donc descendre la paix dans la famille d'en haut, entre la lumière enveloppante et la lumière qui remplit [les mondes] dans leur expression générale et collective, et aussi dans la famille d'en bas, c'est-à-dire,

כי בכל נברא יש מבי' בחי' הנ"ל וכמאמר ואתה נפחת בי ואתה משמרה בקרבי וכנ"ל וזהו ענין הקדוש הא' שהוא המשכת בחי' עתיק

car en chaque être créé se trouve [quelque chose] des deux niveaux mentionnés plus haut, comme le dit la formule : « Tu l'as insufflée en moi, et Tu la gardes en moi », ainsi qu'il a été dit plus haut. Tel est le sens du premier « Saint » : il s'agit de faire descendre le niveau d'Atik,

שהיא המשכה גדולה ועצומה מאור א"ס ב"ה מה שהוא מובדל עדיין ומרומם מגדר עלמין כו' אלא שבחי' א"א הנמשך ממנו הוא בחי' סוכ"ע כו'.

qui est un influx considérable et puissant de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, [de] ce qui demeure encore séparé et élevé au-dessus des limites des mondes, etc. ; seul le niveau d'Arikh Anpin, qui en émane, est le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, etc.

5 והנה נודע מענין כי אל דעות שממטה למעלה כל מה שהוא למעלה יותר נקי אין לפי שאינו מושג וע"כ הגם שהתהוות הנבראים מבחי' מל' דאצי'

Or, on sait, à propos de « Car Havaya est un Dieu de connaissances », que, de bas en haut, tout ce qui est plus élevé est appelé « néant » (ayin), parce que cela n'est pas appréhendé. Aussi, bien que l'apparition des êtres créés provienne du niveau de Mal'hout du Monde d'Atsilout,

ממכ"ע [ממלא כל עלמין] נקרא יש מאין מ"מ עיקר בחי' אין הוא בחי' סוכ"ע לפי שאינו מושג יותר שאינו מתלבש כלל וכמ"ש במ"א ע"פ היש הוי' בקרבנו אם אין

la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), est appelée « quelque chose à partir du néant » ; néanmoins, le principal niveau de « néant » est celui de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), car il est encore moins appréhendable, puisqu'il ne s'habille nullement dans les mondes ; comme il est écrit ailleurs à propos du verset : « Havaya est-Il (hayech) parmi nous, ou non (ayin) ? »

אך מלמעלה למטה הוא בהפך שכל מה שלמטה יותר נקרא אין משום דכלא חשיב ולכן אדרבה בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] נקרא אין

Mais de haut en bas, c'est l'inverse : tout ce qui est plus bas est appelé « néant », parce que cela est « considéré comme rien ». C'est pourquoi, au contraire, le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes est appelé « néant ».

וזהו כי עמך מקור חיים היא בחי' מלי' דאצי' מקור ממכ"ע [ממלא כל עלמין] נקי' עמך שהוא טפל ובטל וכלא חשיב ונקרא אחרי הוי' בחי' אחוריים כו'

Et c'est le sens de « Car auprès de Toi est la source de la vie » : le niveau de Mal'hout d'Atsilout, source de la lumière qui remplit tous les mondes, est appelé « auprès de Toi », car il est secondaire, annulé et considéré comme rien ; il est appelé « derrière Havaya », le niveau du revers, etc.

וגם אפי' [אפילו] בחי' סוכב נקרא אין לגבי בחינה שאינו בגדר עלמין וכמאמר כתרא עילאה אע"ג [אף על גב] דאיהו אור צח אוכם הוא קדם עילת העילות כו'

Et même le niveau de sovev est appelé « néant » par rapport à un niveau qui n'entre pas dans les limites des mondes ; ainsi que l'énonce l'adage : « La Couronne suprême, bien qu'elle soit une lumière pure, est noire devant la Cause des causes », etc. ;

וכמ"ש ע"פ שחורה אני כו' וזהו שהבריאה נקי' יש מאין היינו שמקור התהוות העלמין הוא מבחי' שנקי' אין גם מלמעלה למטה כו'.

et comme il est écrit à propos du verset « Je suis noire », etc. Et c'est pourquoi la création est appelée « quelque chose à partir du néant » : la source d'où les mondes viennent à l'existence est un niveau appelé « néant » même de haut en bas, etc.

6 ועמ"ש ע"פ ואהיה אצלו אמון בפי" אחר וקדם צרתני דגבי תורה וע"פ שובה ישראל בפי" וראית את אחורי כו'

Et voyez ce qui est écrit au sujet du verset «J'étais auprès de Lui comme un nourrisson», à propos du sens de «Tu m'as formé par derrière et par devant», concernant la Torah; et au sujet du verset «Reviens, Israël», à propos du sens de «Tu verras Mon dos», etc.

והנה בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער חזרת העמידה פ"ד בכת"י [בכתב יד] קודש האריז"ל [האר"י זכרוננו לברכה] וז"ל [וזה לשונו] והנה ג' קדושות לג' רישין דע"ק [דעתיקא קדישא]. א' לההוא דלא אתיידע כלל. הב' לכתר עילאה.

Or, dans Pri Etz Chaim, Sha'ar Chazaras HaAmidah (la Porte de la répétition de la Amida), chapitre 4, dans le manuscrit de la sainte main de l'Arizal, voici ses paroles: «Les trois [proclamations de] "Saint" correspondent aux trois têtes d'Atika Kadicha: la première à Celui qui n'est nullement connu; la deuxième à la Couronne supérieure;

הג' למו"ס [למוחא סתימאה] חכמה קדמאה עכ"ל [עד כאן לשונו] והיינו כי רדל"א [רישא דלא אתידע] היינו עתיק בחינה תחתונה שבמאציל וכתר עילאה היינו כתר דא"א סוכ"ע והיינו ב' בחי' הנ"ל דסוכ"ע.

la troisième à Mocha Stima'ah (le cerveau caché), la 'Hokhma primordiale.» Fin de citation. Cela signifie que la Tête inconnue (Reisha deLo Isyada) est Atik, le niveau inférieur de l'Émanateur; et que la Couronne supérieure est le Kéter d'Arieh Anpin, la lumière qui entoure tous les mondes (so-vev kol almin); ce sont là les deux niveaux de la lumière qui entoure tous les mondes mentionnés plus haut.

אמנם מ"ש הג' למו"ס [למוחא סתימאה] אף דמו"ס [דמוחא סתימאה] הוא בחי' חכמה שבכתר בחי' סוכ"ע היינו לפי שהוא דיבר בשרש בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שבעולם האצי'.

Cependant, quant à ce qu'il écrit: «la troisième à Mocha Stima'ah», bien que Mocha Stima'ah soit le niveau de 'Hokhma au sein de Kéter, le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, c'est parce qu'il parlait de la racine du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol al-min) dans le Monde d'Atsilout (Émanation).

7 והנה כמו שביי"ע ממש התהוותם יש מאין מבחי' מל' דאצילות שהוא מקור בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] דביי"ע כמ"כ [כמו כן] באצי' יש ג"כ ביי"ע

Or, de même que Béria, Yetsira et Assiya elles-mêmes viennent à l'existence comme quelque chose à partir de rien, depuis le niveau de Mal'hout du Monde d'Atsilout, qui est la source du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) de Béria, Yetsira et Assiya, de même, en Atsilout, il y a aussi Béria, Yetsira et Assiya :

היינו או"א [אבא ואימא] הם בריאה דאצילות וכמ"ש והחכמה מאין תמצא שהיא נק' בריאה יש מאין וזהו ענין בורא קדושים ישתבח שמך כמ"ש במ"א

c'est-à-dire qu'Abba et Imma ('Hokhma et Bina) sont la Béria d'Atsilout, comme il est écrit : « Et 'Hokhma sera trouvée me'ayin (à partir de rien) » ; car elle est appelée Béria (création), quelque chose à partir de rien. Tel est le sens de « Créateur des êtres saints, que Ton Nom soit loué », comme il est écrit ailleurs.

וגם קנה חכמה קנה בינה ב"פ [ב' פעמים] קנה בגימט' [בגימטריא] יש והאין שממנו תמצא החכמה הוא בחי' כתר

Et aussi : « Acquiens 'Hokhma, acquies Bina » : le mot kneh (« acquies »), répété deux fois, équivaut en guématria à yesh (« quelque chose »). Et le ayin (« rien ») à partir duquel 'Hokhma est trouvée est le niveau de Kéter (la Couronne) ;

והוא ג"כ ע"י ב' המשכות ממלא וסובב א"פ [אור פנימי] וא"מ [ואור מקיף] וח"ס [וחכמה סתימאה] הוא מקור לבחי' הא"פ [האור פנימי] וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער א"א פ"ד

et cela aussi se fait par deux émanations, celle qui remplit et celle qui entoure, la lumière intérieure (Or Pnimi) et la lumière enveloppante (Or Makif) ; et la 'Hokhma cachée (Hokhma Stimaa) est la source du niveau de la lumière intérieure, comme il est écrit dans Etz Chaim, Chaar Arikh Anpin, chapitre 4.

וגם כי או"א [אבא ואימא] יונקים מב' מזלות ונוצר ונקה ששרשן ממו"ס [ממוחא סתימאה] וז"ש [וזהו שכתוב] בזהר ח"ג [חלק ג'] (דרפ"ט) דח"ס [דחכמה סתימאה] הוא רישא דכל רישא לשאר חכמות.

De plus, Abba et Imma tirent leur nourriture des deux mazalot, Notser et Nakeh, dont la racine se trouve dans Mo'ha Stimaa (le cerveau caché). C'est pourquoi il est écrit dans le Zohar, partie III (folio 289), que la 'Hokhma cachée est « la tête de toute tête » pour les autres [niveaux de] 'Hokhma.

וזהו ענין הקדוש הג' כי ההמשכה רק מבחי' שערות וח"ס [וחכמה סתימאה] עצמה הוא קדוש ומובדל
וכתרא עילאה הוא בחי' מקיף וסובב כתר לשון כותרת כו' ועתיק הוא בחי' מקיף למקיף

Tel est le sens du troisième « Saint » : l'émanation ne procède que du niveau des cheveux, tandis que la 'Hokhma cachée elle-même est sainte et séparée. La Couronne suprême est le niveau de la lumière enveloppante et qui entoure ; le mot Kéter est apparenté à kosseret (couronne qui entoure), etc. Et Atik est le niveau de l'enveloppement de l'enveloppement.

וזהו ענין ג"פ [ג' פעמים] קדוש והם ג' המשכות להיות שרש ג' בחי' בית לבוש מזון דכללות העולמות בית
נק' בחי' מקיף למקיף כו' ולבוש הוא בחי' מקיף וסוכ"ע וכמ"ש במ"א ע"פ יביאו לבוש מלכות.

Tel est le sens des trois « Saint » : ils correspondent à trois émanations, qui constituent la racine des trois niveaux que sont la maison, le vêtement [et] la nourriture pour l'ensemble des mondes. La « maison » est appelée le niveau de l'enveloppement de l'enveloppement, etc. ; et le « vêtement » est le niveau de l'enveloppement, la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), comme il est écrit ailleurs à propos du verset : « Qu'on apporte un vêtement royal. »

8 ומזון היינו בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ודרך פרט ממלי דאצי' לבי"ע נמשכים ג"כ ג' בחי' אלו שהרי

נעשית עתיק וכתר לבריאה שהוא נק' מקיף כו' ע"ד שמלי דא"ק [דאדם קדמון] נעשה עתיק וכתר לאצי'

Et la « nourriture » désigne le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin). En particulier, depuis Mal'hout d'Atsilout vers Béria, Yetsira et Assiya, ces trois niveaux sont également attirés ; car elle devient Atik et Kéter pour Béria, lequel est appelé enveloppant, etc., de même que Mal'hout d'Adam Kadmon devient Atik et Kéter pour Atsilout ;

וגם מתלבשת בפנימיותם (וע' מ"ש ע"פ מי מנה בפ"י והים עליהם מלמעלה ומ"ש בפסוק ויקהל משה
וע"פ קחו מאתכם תרומה כו' ובביאור ע"פ ועתה יגדל נא כו')

et elle s'habille également dans leur dimension intérieure (pnimiyout). (Voir aussi ce qui est écrit sur le verset « Qui a compté », à propos du sens de « Et la mer était au-dessus d'eux, par le haut » ; et ce qui est écrit sur le verset « Et Moché rassembla » ; et sur le verset « Prenez parmi vous une offrande », etc. ; ainsi que dans l'explication sur le verset « Et maintenant, je t'en prie, que [cela] grandisse », etc. ;

וע"פ כי אתה נרי כוי ומ"מ עיקר הפי' בפסוק אחרי הוי' קאי על מלי' דאצילות כמבואר בזהר) (ויקרא דף כ' ע"ב) וכדלקמן גבי ואותו תיראו כוי.

et sur le verset « Car Tu es ma lampe », etc. Néanmoins, le sens principal du verset « Après Havaya » se rapporte à Mal'hout d'Atsilout, comme l'explique le Zohar (Vayikra, folio 20b), et comme [cela sera expliqué] plus loin à propos de « et Lui, vous le craindrez », etc.

וזהו אחרי כוי תלכו היינו שכאשר יתבונן ויבין שכל השתלשלות העולמות אינן אלא מבחי' זיו והארה ונקי' אחרי הי' ע"ד וראית את אחורי

C'est là le sens de « Après », etc., « vous marcherez » : autrement dit, lorsqu'on médite et comprend que tout l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) ne provient que d'un reflet et d'un rayonnement, appelé « après Havaya », à l'image de « Et tu verras Mon dos » —

ועמ"ש עוד בד"ה שובה ישראל עד מענין פי' אחוריים ופנים מזה יומשך בחי' תלכו והוא בחי' אהבה ותשוקה נפלאה אליו ית' לבדו מקורא ושרשא דכולא

et voir aussi ce qui est écrit dans le maamar commençant par « Reviens, Israël, jusqu'à », au sujet du sens de « dos » et de « face ». De là découlera le niveau de « vous marcherez », c'est-à-dire un amour et un désir merveilleux pour Lui seul, béni soit-Il, « la source et la racine de tout ».

אך היינו דוקא ע"י שיתבונן ויעמיק בזה בשכלו ותבונתו מקרב איש ולב עמוק כי אם אין בינה אין דעת וגם אם אין דעת אין בינה.

Mais cela ne se produit que si l'on médite et approfondit cette idée par son intellect et sa compréhension, depuis « l'intérieur de l'homme et un cœur profond » ; car « s'il n'y a pas de Bina (compréhension), il n'y a pas de Daat (connaissance) », et aussi : « s'il n'y a pas de Daat, il n'y a pas de Bina ».

9 וביאור ענין כי מנסה כוי לדעת כוי הנה בחינת הנסיונות הם הסתר פנים ובהסתר עצמו יש אלהות ואנכי הסתר אסתיר כוי

Et l'explication de « Car [II] vous met à l'épreuve », etc., « pour savoir », etc. : les épreuves sont [un état de] dissimulation de la Face, et dans cette dissimulation même se trouve la divinité : « Et Moi, Je dissimulerai assurément », etc.

וכתיב ה' אמר לו קלל וע"כ כח ה' שיש בנסיון הוא המביא לידי דעת וגלוי אלהות כשעובר עליו כל הנסיון ועומד בנסיונו שבכל הנסיונות יש כח ה' המחיה את הדבר ההוא שמביא הנסיון עליו

Et il est écrit: «Havaya lui a dit: "Maudis."» Par conséquent, c'est la puissance de D.ieu présente dans l'épreuve qui conduit à la connaissance (Daat) et à la révélation de la divinité, lorsque toute l'épreuve est passée et qu'il y a résisté; car, dans chaque épreuve, la puissance de D.ieu donne vie à la chose même qui la lui fait subir.

וזהו כי ה' אמר לו קלל והיכן אמר לשמעתי אלא שמחשבה זו שנפלה לשמעתי בלבו ומוחו ירדה מאת ה' ורוח פיו

Et c'est là le sens de «Car Havaya lui a dit: "Maudis."» Où le lui a-t-Il dit, à Chimi? La pensée qui est venue à l'esprit et au cœur de Chimi est plutôt descendue de D.ieu; et le souffle de Sa bouche,

המחיה כל צבאם החיה רוחו של שמעתי בשעה שדיבר דברים אלו לדוד כי אלו נסתלק רוח פיו ית' מרוחו של שמעתי לא יוכל לדבר מאומה

qui donne vie à toute leur armée, donna vie à l'esprit de Chimi au moment où il adressa ces paroles à David; car si le souffle de Sa bouche, béni soit-Il, s'était retiré de l'esprit de Chimi, celui-ci n'aurait rien pu dire du tout.

וזהו כי ה' אמר לו ממש בעת ההיא לקלל את דוד כו' (ועיין בע"ח [בעץ חיים] שמ"ח פ"ב [פרק ב']) והטעם שהנסיונות מביאין לידי גילוי אלהות כי

Et c'est là le sens de «Car Havaya lui a dit»: littéralement, à cet instant même, de maudire David, etc. (Voir aussi Etz Chaim, Sha'ar 48, chapitre 2.) La raison pour laquelle les épreuves conduisent à la révélation de la divinité est que...

הנה הנסיונות וההסתר פנים הוא מעולם התהו מלפני מלך מלך שירדו ונתלכשו בקליפות והקליפה היא המסתרת (ועיין בזהר וירא דקיי"ט ע"ב) וכששוכרין הקליפה ע"י שעומד בנסיון

les épreuves et la dissimulation de la Face proviennent du Monde du Tohou, des [rois] «qui régnèrent avant qu'un roi ne règne», lesquels descendirent et s'habillèrent dans les kelipot (écorces); et c'est la kelipa qui dissimule (voir aussi le Zohar, Vayera, folio 119b). Lorsque la kelipa est brisée en résistant à l'épreuve,

נמצא הפרי בתוכו הוא כח ה' המוסתר ומלוכש שם ה' אמר לו קלל שבא לידי גילוי

on y découvre le fruit qu'elle contient: la puissance de D.ieu, qui y était cachée et enveloppée; «Havaya lui a dit: "Maudis"» vient alors à se révéler.

לפי שכח ה' המלובש בו הוא מלמעלה מעלה כנודע ממשל נפילת החומה שהאבן העליון יותר נופל למטה יותר וכמ"ש ועברתי בארץ מצרים אני

car la puissance de D.ieu qui y est enveloppée provient d'un niveau extrêmement élevé, comme on le sait par l'analogie d'un mur qui s'écroule: la pierre la plus haute tombe le plus bas. Et comme il est écrit: «Je passerai à travers le pays d'Égypte»: «Moi...»

ולא מלאך שכדי שירד וישתלשל גם למקום הקליפות צריך להיות ממקום גבוה מאד נעלה עד שיגיע שיהיה גילוי אלהות גם במקום הקליפות

et non un ange»; car, pour qu'elle descende et soit entraînée jusqu'au lieu des kelipot, elle doit provenir d'un lieu très élevé et sublime, jusqu'à parvenir [au point] où la divinité se révèle même dans le lieu des kelipot.

ולכן אותו הכח מביא לידי דעת לפי שהוא מרפ"ח ניצוצין מעולם התהו עקודים נקודים כו' וס"ג [ישם ס"ג] מעולה ממ"ה [משם מ"ה] כו' ועמ"ש ע"פ וידעת היום והשבות.

C'est pourquoi cette force conduit à la connaissance, car elle provient des 288 étincelles du Monde du Tohou, des mondes d'Akoudim, de Nekoudim, etc.; et [le Nom] Sag est supérieur à [le Nom] Mah, etc. Voyez aussi ce qui est écrit à propos du verset: «Et tu sauras aujourd'hui, et tu prendras [cela] à [cœur].»

רק אם אין בינה אין דעת כו' שכל ההולדה הוא מבינה שהפסולת נברר בדם נדות והולד נגדל בטי' חדשים שמתחלה היתה

Mais «s'il n'y a pas de Bina, il n'y a pas de Daat», etc.: car toute naissance procède de la Bina, en laquelle les déchets sont séparés dans le sang menstruel, et l'enfant grandit pendant neuf mois; car, au début, il n'était

רק טפה ואח"כ נעשה הולדת אברים בבחי' פרצוף ובמע' אמו אוכל מה שאמו אוכלת ואח"כ יוצא qu'une goutte; ensuite, ses membres se forment en une configuration complète (partsouf); dans le ventre de sa mère, il se nourrit de ce dont sa mère se nourrit; puis il sort

ונפרד לעצמו וככל המשל הזה הוא בחסידות ביראה ואהבה שמתחלה היתה האהבה מסותרת נקודה אחת ואח"כ נגדלה להגדיל מדורת אש האהבה בהתלהבות כו'

et devient un être distinct, à part. Il en va de même, selon toute cette analogie, de la 'Hassidout, dans la crainte et l'amour: au début, l'amour était caché, réduit à un point unique; ensuite, il grandit, faisant croître le brasier du feu de l'amour dans l'ardeur, etc.

וכן היראה וזהו שלאה אם הבנים ילדה ששה בנים הם נקראים בחי' אהבה ובת הוא מדת מלכות ושמה דינה דינא דמלכותא דינא

Il en va de même de la crainte. C'est pourquoi Léa, «la mère des enfants», mit au monde six fils, qui sont appelés le niveau de l'amour, et une fille, qui est l'attribut de Mal'hout (souveraineté). Elle s'appelait Dinah : «la loi (dina) du royaume est loi.»

(וכמ"ש ע"פ אמר עם הספר שהבירור הוא במחשבה שהיא בחינת בינה על יד התלבשות החכמה שם כו' והוא כענין כולם בחכמה עשית בבינה וכמ"ש במ"א בפי' ברוך עושה בראשית):

(Et comme il est écrit à propos du verset «Il dit avec le livre», le raffinement s'opère dans la pensée, qui est le niveau de la Bina, par l'enveloppement de la 'Hokhma en elle, etc. ; cela est comparable à «Tu les as tous faits avec la 'Hokhma», [et] avec la Bina, comme il est écrit ailleurs au sujet du sens de «Béni soit Celui qui fait l'œuvre de la Création».)

10 ד והנה תלכו הוא בחי' רצוא ואח"כ ואותו תיראו הוא בחי' שוב והענין כי הנה נודע מ"ש דשם הוי' הוא דחילו ורחימו רחימו ודחילו ו"ה הוא בחי' אהבה ויראה ז"א הוא אהבה זוטא

(4) Or, «vous marcherez» est le niveau de l'élan (ratso), puis «et c'est Lui que vous craindrez» est le niveau du retour (chov). L'explication est la suivante : on sait, d'après ce qui est écrit, que le Nom Havaya est «crainte et amour, amour et crainte». Vav-hé sont le niveau de l'amour et de la crainte : Zeir Anpin (les attributs émotionnels) est l'amour mineur (ahava zouta).

(ולכן נק' זעיר) ויראה היא המלכות יראה חיצונית מהתפשטות מלכותו כמ"ש בהערה לתיקון חצות ובזו היראה קודם לאהבה ממטה למעלה ויראה זו אינה כתובה בתורה כאן

(et c'est pourquoi il est appelé zeïr, «petit»), et la crainte est Mal'hout, une crainte extérieure, née de la manifestation de Sa souveraineté, comme il est écrit dans la note sur Tikkun Chatzos. Dans cet ordre, la crainte précède l'amour, de bas en haut. Or cette crainte n'est pas mentionnée ici dans la Torah.

(שהרי התחלת הפסוק מבחי' תלכו שהוא אהבה ואע"ג [ואף על גב] דהתחלה צ"ל מבחי' יראה דיקא כי זה השער כו' דיראה היא תרעא לאעלאה אך הוא כמ"ש בזהר פ' בא) (דל"ה ע"ב) ובאתר דאשתכחי דכר ונוק' [ונוקבא] לית שבחא

(car le verset commence par le niveau de «vous marcherez», qui est l'amour ; et bien que le commencement doive précisément relever du niveau de la crainte, car «C'est la porte», etc., puisque la crainte est «la porte pour entrer» — cela s'explique toutefois comme il est écrit dans le Zohar, Parachat Bo) (folio 38b) : «Dans un lieu où se trouvent un mâle et une femelle, la louange n'est [...]»

אלא לדכורא וה"נ [והכי נמי] כיון שנאמר תלכו שהיא בחי' אהבה שנק' דכר זכר חסדו א"צ [אין צריך / אינו צריך] להזכיר היראה שנק' נוק' [נוקבא] אשה יראת ה'

[...] que pour le mâle. De même ici : puisqu'il est dit «vous marcherez», ce qui est le niveau de l'amour, appelé mâle, [comme dans] «Il s'est souvenu (zakhar) de Sa bonté», il n'est pas nécessaire de mentionner la crainte, appelée femelle (Noukva), [comme dans] «une femme qui craint Havaya»,

כי היראה צ"ל כלולה באהבה לאכללא שמאלא בימינא כו' ועוד י"ל [יש לומר] שיראה זו נרמזת כאן בתיבת אחרי הוי'

car la crainte doit être incluse dans l'amour, «afin d'inclure la gauche dans la droite», etc. On peut aussi dire que cette crainte est ici suggérée par les mots «après Havaya»,

שהיא בחי' מלכות ואח"כ אהבה רבה היא בינה וחכמה יראה פנימית היא בחי' יראו את ה' משא"כ יראה חיצונית הוא בחי' ייראו מה'.

qui est le niveau de Mal'hout. Ensuite, le grand amour (ahava rabba) est Bina, et 'Hokhma est la crainte intérieure, qui est le niveau de «Craignez (yir'ou et) Havaya», tandis que la crainte extérieure est le niveau de «Qu'ils craignent de (yir'ou mi-) Havaya».

אבל יראו את ה' היינו להיות בחי' את הטפל שהוא בחי' ביטול והוא בחי' אצילות.

Mais «Craignez et Havaya» signifie se trouver au niveau de et, la particule subordonnée, qui est le niveau de l'annulation de soi (bitoul) ; c'est le niveau d'Atsilout,

שהוא בחי' חכמה דכללות העולמות כי בדרך כלל אצי' הוא חכמה כי אבא שרש האצי' ובינה אימא מקננא בכורסייא כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"ז פ"ג [פרק ג']

qui est le niveau de 'Hokhma de l'ensemble des mondes ; car, en général, Atsilout est 'Hokhma, puisque Abba est la racine d'Atsilout, tandis que Bina est «Imma fait son nid dans le Trône», comme il est écrit dans Etz Chaim, Sha'ar 47, chapitre 3.

(ואפ"ל [ואפשר לומר] שזהו ואותו תיראו בחי' יראו את שבטל לבחי' ואותו כו' וע' בזהר ח"א [חלק א'])
(דצ"ד ע"א)

(Et l'on peut dire que c'est là «et Lui [ve'oto], vous craindrez» : le niveau de «craignez es», qui est annulé devant le niveau de ve'oto, etc. Voir le Zohar, première partie) (folio 94a)

ע"פ אותו ואת נהו כו' גם פי' ואותו לשון אות ורושם וכמ"ש אות היא ביני ובין בני ישראל.
selon le verset «Lui [oto] et Sa demeure», etc. De plus, ve'oto se rattache à ot, un signe et une marque, comme il est écrit : «C'est un signe entre Moi et les enfants d'Israël.»

ופי' כידוע דכשהיה הצמצום הראשון להיות מקום פנוי כו' נשאר רשימו מהאור שנסתלק כו' ואח"כ נמשך קו כו'

L'explication est la suivante, comme on le sait : lorsque le premier tsimtsoum (contraction) eut lieu pour créer un espace vide, etc., il resta un réchimou (empreinte) de la lumière qui s'était retirée, etc. ; ensuite, un kav (ligne de lumière) fut attiré, etc.

ועל זה אמר ואותו היינו אות ורושם הנ"ל תיראו כי אות היא ביני ובין כו'
C'est à ce propos qu'il est dit : «Et Lui [ve'oto]», c'est-à-dire le signe et la marque mentionnés plus haut, «vous craindrez», car «c'est un signe entre Moi et», etc.

(וענין שייכות יראה עילאה הנ"ל לבחי' אות ורושם הנ"ל אפ"ל [ואפשר לומר] ע"ד מ"ש בזהר ח"ג [חלק ג'])
(קכ"ח סע"ב [סוף עמוד ב]) גבי חכמה סתימאה

(Le lien entre la crainte supérieure mentionnée plus haut et le niveau du signe et de la marque mentionnés plus haut peut s'expliquer à la lumière de ce qui est écrit dans le Zohar, troisième partie) (folio 128, fin du côté b), au sujet de la 'Hokhma cachée :

והיינו דתנינן ברישומי אתוון תי"ו רשים רישומי [רישומא] לעתיק יומין ועמ"ש בביאור האדרא מהאריז"ל [מהאר"י זכרנו לברכה] ובפע"ח [ובפרי עץ חיים] ובמשנת חסידים בענין כוונת תשר"ק הנזכר במוסף שבת שהוא סוד הארת כ"ב אתוון במוחא עילאה כו' ע"ש

«Et voici ce que nous avons appris au sujet des empreintes des lettres : le tav a tracé une empreinte pour Atik Yomin.» Voir aussi ce qui est écrit dans le commentaire de l'Idra de l'Arizal, dans Pri Etz Chaim et dans Mishnas Chassidim, au sujet de l'intention de Tashrak (les lettres tav-chin-rech-kouf) mentionnée dans le Moussaf de Chabbat, qui est le mystère de l'illumination des vingt-deux lettres dans le cerveau supérieur, etc. ; voir là-bas.

נמצא בחי' אות ורשימו הנ"ל מאיר בח"ס [בחכמה סתימאה] וח"ס [וחכמה סתימאה] היא שרש בחי' יראה עילאה כמ"ש במ"א

Il en ressort que le niveau du signe et du réchimou mentionnés plus haut illumine la 'Hokhma cachée, et que la 'Hokhma cachée est la racine du niveau de la crainte supérieure, comme il est écrit ailleurs.

ולכן שפיר שייך ואותו דייקא תיראו כו' שהיראה בושט ששרשה מח"ס [מחכמה סתימאה] נמשכת מבחי' ואותו ועמ"ש עוד מענין דחילו ורחימו רחימו ודחילו בביאור ע"פ כי אתה נרי בפ' מקץ.

C'est pourquoi il convient tout à fait de dire précisément : «Et Lui [ve'oto], vous craindrez», etc., car la crainte de la honte, dont la racine se trouve dans la 'Hokhma cachée, découle du niveau de ve'oto. Voir aussi ce qui est écrit au sujet de «la crainte et l'amour, l'amour et la crainte», dans l'explication du verset «Car Tu es ma lampe», dans la paracha de Mikets.

11 ובענין ובמורא גדול זה גילוי שכינה ע"פ ששת ימים תאכל מצות גבי פסח וע"פ קול דודי כו'

Et sur le sujet de «Et avec une grande crainte : c'est la révélation de la Chekhina», voir le verset «Six jours, tu mangeras des matsot», à propos de Pessa'h, ainsi que le verset «La voix de mon bien-aimé», etc.,

בשיר השירים ושם נת' [נתבאר] מורא גדול נמשך ע"י גילוי בחי' מלך מלכ"ה המלכים מלכות דא"ס כו'

dans le Cantique des Cantiques. Il y est expliqué que la grande crainte est suscitée par la révélation du niveau du «Roi des rois des rois», la Mal'hout (souveraineté) de l'Infini (Ein Sof), etc.

וזהו ממש ענין הרשיטמו שבמו"ס [שבמוחא סתימאה] כי הרשימו הוא מבחינת מלכות דא"ס כמ"ש בביאור האדרא מהאריז"ל [מהאר"י זכרנו לברכה] שם

C'est précisément là le sujet du réchimou (empreinte) dans le Mo'ha Stima'a (le cerveau caché) : le réchimou relève du niveau de la Mal'hout de l'Infini, comme il est écrit dans le commentaire de l'Idra par le AriZal, à cet endroit.

ולכן מזה נמשך בחי' מורא גדול שהוא בחי' ח"ס [חכמה סתימאה] כו' ומורא גדול לשון זכר משא"כ יראה תתאה היא בחי' נוקבא כנ"ל.

C'est pourquoi il en découle le niveau de la grande crainte, qui est le niveau de la 'Hokhma (sagesse) cachée, etc. Et l'expression mora gadol («grande crainte») est au masculin, tandis que la crainte inférieure relève du niveau de Noukva (le féminin), comme indiqué plus haut.

לפ"ז [לפי זה] פי' אחרי הוי' ואותו היינו בחינת מלכות דאצילות ומלכות דא"ס כו' ועמ"ש במ"א מענין

Selon cela, le sens de «après Havaya» et de «et Lui» est le niveau de la Mal'hout d'Atsilout (Émanation) et celui de la Mal'hout de l'Infini, etc. Voir aussi ce qui est écrit ailleurs au sujet de

אם אין יראה אין חכמה אם אין חכמה אין יראה גבי חג השבועות על פסוק וידבר אלקים כו' ועמ"ש בד"ה וידעת היום ע"ש:

«S'il n'y a pas de crainte, il n'y a pas de sagesse; s'il n'y a pas de sagesse, il n'y a pas de crainte», à propos de la fête de Chavouot, sur le verset «Et Elokim parla», etc. Voir aussi le maamar qui commence par «Et tu sauras en ce jour»; voir là-bas.

12 ה ואת מצותיו תשמרו הנה השמירה היא ע"י המקיף וכנודע מענין ואתה משמרה בקרבי והיינו בחי' חיה יחידה שאינם מתלבשים בכלים

(5) « Et vous garderez Ses commandements » : Or, la garde s'exerce par l'intermédiaire de l'[Or] Makif, comme on le sait au sujet de « et Tu le gardes en moi » ; c'est-à-dire au niveau de 'haya [et] ye'hida, qui ne sont pas revêtus dans des réceptacles,

אלא שהם בחי' מקיפים והם בחי' השמירה לנר"נ [לנפש רוח נשמה] המתלבשים בכלים נשמה כמוח כו' כי אור מקיף מצחצח חצי הכלי מבחוץ וגם המקיף מסמא עיני החיצונים נמצא ע"י המקיף אין החיצונים יכולים להתקרב כו'.

mais sont des niveaux environnants ; ils assurent la garde de néfesh, roua'h et nechama, qui sont revêtus dans des réceptacles — la nechama dans le cerveau, etc. Car la lumière environnante polit la moitié du réceptacle de l'extérieur, et la lumière environnante aveugle également les yeux des forces extérieures ; ainsi, grâce à la lumière environnante, les forces extérieures ne peuvent pas s'approcher, etc.

13 והנה השמירה צריך לא"פ [לאור פנימי] כשנתלכשו בכלים כי אז צריך שמירה לפי שע"י הפגם ח"ו [חס ושלום] כלי נמשך יניקה גם מן האור המלוכש בה

Or, une garde est nécessaire pour la lumière intérieure (Or pnimi) une fois qu'elle a été revêtue dans des réceptacles ; car elle a alors besoin d'être protégée, puisque, par une imperfection du réceptacle, à Dieu ne plaise, les forces extérieures peuvent puiser jusque dans la lumière qui y est revêtue,

כמו ע"י שחותך ידו יוצא דם כמ"ש במ"א משא"כ כשאורות כלולים עדיין במאצילן וכן אורות מקיפים לא שייך בהם פגם ויניקה כו'

tout comme le sang sort lorsqu'on se coupe la main, ainsi qu'il est écrit ailleurs ; en revanche, une imperfection et une prise de nourriture ne peuvent atteindre les lumières tant qu'elles sont encore incluses dans leur Émanateur, ni les lumières enveloppantes, etc.

והנה המצות נקרא רמ"ח אברים דמלכא שהם המשכות אורות בכלים (ע"י [עייין] באגה"ק [באגרת הקודש] בסופו בד"ה להבין מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שכל המצות לתקן רמ"ח אברי ז"א ע"י המשכת אור א"ס ב"ה בהן כו')

Or, les mitsvot sont appelées «les 248 membres du Roi», car elles font descendre des lumières dans des réceptacles. (Voir Iggeres HaKodesh, à la fin, dans le passage qui commence par «Pour comprendre ce qui est écrit dans Pri Etz Chaim» : toutes les mitsvot ont pour but de rectifier les 248 membres de Zeir Anpin (les attributs émotionnels), en y faisant descendre la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, etc.)

וזהו כי נר מצוה כי בלשון תורה נק' נר הכלי שבתוכה הנר הדולק כמ"ש נרות המערכה וגם הנרות הדולקים שבהכלי נק' נרות כמ"ש בהעלותך את הנרות

C'est là le sens de «Car une mitsva est une lampe (ner)» : dans le langage de la Torah, le réceptacle qui contient la lumière brûlante est appelé ner, comme il est écrit : «les lampes de l'arrangement» ; les lumières brûlantes contenues dans le réceptacle sont, elles aussi, appelées nerot (lampes), comme il est écrit : «Quand tu élèveras les lampes».

והיינו שבמצות יש שני בחינות שהם בחינת כלים וגם על ידן נמשכים אורות המתלכשים בכלים וע"כ צריכים שמירה

Autrement dit, les mitzvot comportent deux aspects : elles sont des réceptacles, et c'est aussi par leur intermédiaire que des lumières sont attirées et revêtues dans ces réceptacles ; c'est pourquoi elles ont besoin d'être protégées.

וזהו ואת מצותיו תשמרו והיינו על ידי ובקולו תשמעו היא התורה שנק' ותורה אור בחי מקור האור הנמשך בהנרות (ע' [עיינן] בזהר ר"פ בהעלותך ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם)

C'est là le sens de «Et vous garderez Ses commandements» : cela se fait par «et vous écouterez Sa voix», qui désigne la Torah, appelée «et la Torah est lumière» ; elle est le niveau de la source de la lumière attirée dans les lampes. (Voir le Zohar, au début de la paracha Beha'alote'ha, ainsi que le Ramaz à cet endroit.)

והיינו שהיא בחינת אור מקיף שלמעלה מבחינת הכלים ואברים כ"ו כי הגם דאורייתא מחכמה נפקת נפקת דייקא אכן שרשה למעלה מהחכמה כו'

Autrement dit, elle relève du niveau de la lumière enveloppante, supérieur à celui des réceptacles et des membres, etc. Car, bien que «la Torah procède de 'Hokhma» — et le terme «procède» est précis —, sa racine se trouve néanmoins au-dessus de 'Hokhma, etc.

והיינו שהיא מבחי מקיפים למ"ד ומ"ם כו' עמ"ש בביאור ע"פ כי תצא כו' וזהו ג"כ פ"י ותורה אור

Autrement dit, elle relève des niveaux enveloppants représentés par les lettres lamed et mem, etc. Voir ce qui est écrit dans l'explication du verset «Quand tu sortiras», etc. C'est également le sens de «et la Torah est lumière» :

כי המצות שהם בחיי אורות המתלבשים בכלים מתחלקים לתרי"ג בחיי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] כו' היינו לכל כלי וכלי אור בפ"ע [בפני עצמן] כו'

Car les mitsvot, qui sont le niveau des lumières revêtues dans des réceptacles, se divisent en 613 niveaux, 248 commandements positifs, etc. ; autrement dit, à chaque réceptacle correspond une lumière qui lui est propre, etc.

אבל התורה שהיא בחי' מקיף היא בחי' אור אחד ר"ל [רוצה לומר] למעלה מבחי' התחלקות כו' ועמ"ש בפ' וארא סוף דבור הראשון וארא אל כו' שהתורה הוא המשכת בחי' יחיד אנכי מי שאנכי כו'

Mais la Torah, qui est le niveau de l'enveloppement, est le niveau d'une seule lumière, c'est-à-dire au-delà du niveau de la division, etc. Voir ce qui est écrit dans la paracha de Vaéra, à la fin du premier discours, « Et Je suis apparu à... », etc. : la Torah est le prolongement du niveau de l'Un unique, « Anokhi (Moi), Celui que Je suis », etc. ;

ע"ש (ו"ש [וזהו שכתוב] באדרא דנשא דקכ"ט א' חד ארחא דנהיר כו' לתרי"ג ארחין דאורייתא דפליג בז"א דכתיב ביה כל ארחות כו' ואיתא שם הפ"י בספר רוח דוד ובביאור האדרא מהאריז"ל [מהאריזי זכרוננו לברכה] שבז"א נתגלים התרי"ג מצות עצמם כו'

voir là-bas. (Et c'est ce qui est écrit dans l'Idra de Nasso, folio 129a : « Un seul chemin qui brille », etc., « vers les 613 chemins de la Torah, qui sont répartis dans Zeir Anpin, dont il est écrit : “Tous les chemins” », etc. L'explication se trouve là-bas dans le livre Roua'h David et dans le commentaire de l'Idra par l'Arizal : dans Zeir Anpin, les 613 mitsvot elles-mêmes se révèlent, etc. ;

ו"ש [וזהו שכתוב] כל ארחות כו' ובא"א כתיב וארח צדיקים כאור נוגה הולך ואור כו' אורה ואור לשון יחיד כי שם נעלמים ובז"א מתגלים ונעשים התרי"ג מצות עכ"ד [עד כאן דבריו].

et c'est ce qui est écrit : « Tous les chemins », etc. Mais, au sujet d'Arieh Anpin, il est écrit : « Le chemin des justes est comme la lumière éclatante, qui va en s'intensifiant », etc. : « chemin » et « lumière » sont au singulier, car là, ils sont cachés, tandis que dans Zeir Anpin, ils se révèlent et deviennent les 613 mitsvot. Fin de ses paroles.

ואמנם התורה נמשכה ממו"ס [ממוחא סתימאה] דא"א וזהו ותורה אור לשון יחיד וזהו ענין המבואר במ"א שהתורה היא בחי' רעוא דכל רעוין

En effet, la Torah est tirée du Mo'ha Stima'a (cerveau caché) d'Arieh Anpin ; c'est là le sens de « et la Torah est lumière », au singulier. C'est aussi ce qui est expliqué ailleurs : la Torah est le niveau de la Volonté de toutes les volontés (Ra'ava de'Hol Ra'avin),

שהיא ממשכת הנהגת הרצון עליון לתוך הרצון המתפשט בתוך המצות עיין בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע ע"ש באריכות וזהו שהמצוה נק' נר והתורה היא האור המאירה את הנר בחי' דעדכ"ר [רעוא דכל רעוין] הוא מקור הרצון שבמצות כו'

qui fait pénétrer la conduite de la Volonté suprême dans la volonté qui se déploie au sein des mitsvot. Voir le discours qui commence par « Lorsque les enfants d'Israël ont dit “Nous ferons” avant “Nous écouterons” », où cela est expliqué longuement. C'est pourquoi la mitsva est appelée une lampe, et la Torah la lumière qui illumine la lampe : le niveau de la Volonté de toutes les volontés, qui est la source de la volonté présente dans les mitsvot, etc.

ועמ"ש ע"פ ויקהל משה שבחי' כתר דז"א הנק' רצון הוא הכלי לבחי' רצון עליון רעוא דכל רעוין כתר דא"א שהוא בחי' האור כו' ע"ש ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] שהתורה נק' משל הקדמוני בחי' קדמונו של עולם כו')

Voir aussi ce qui est écrit sur le verset « Et Moché rassembla » : le niveau de Kéter de Zeir Anpin, appelé volonté, est le réceptacle du niveau de la Volonté suprême, la Volonté de toutes les volontés, Kéter d'Arieh Anpin, qui est le niveau de la lumière, etc. Voir là-bas. Voir également ce qui a été dit plus haut : la Torah est appelée « la parabole de l'Ancien », le niveau de l'Ancien du monde, etc.)

והנה עיקר שמירה זו היינו לבחי' ההארה הנמשך מהמצוה לנפש האדם כו'. וענין הארה זו שנמשך מן המצוה על הנפש יובן ע"ד מאמרז"ל [מאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שבשעת מ"ת [מתן תורה] כפה עליהם הר כגיגית כו'

Or, cette garde concerne essentiellement le niveau de l'illumination que la mitsva fait pénétrer dans l'âme de l'homme, etc. Le sens de cette illumination que la mitsva fait pénétrer dans l'âme peut se comprendre à la lumière de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : au moment du Don de la Torah, « Il suspendit la montagne au-dessus d'eux comme un tonneau », etc.

ומכאן מודעא רבא לאורייתא וידוע פי' וענין כפה עליהם הר שהוא בחי' וימינו תחבקני דהיינו התגלות אהבה העליונה לישראל כמ"ש אהבתי אתכם אמר ה'.

«Et de là [vient] une grande contestation au sujet de la Torah.» Le sens et la portée de «Il tint la montagne au-dessus d'eux» sont connus: cela correspond au niveau de «sa droite m'ëtreint», c'est-à-dire à la révélation de l'amour suprême pour Israël, comme il est écrit: «Je vous ai aimés, dit Havaya.»

14 ועיי זה ממילא נתעורר האהבה ג"כ בנשיי [בנשמות ישראל] ע"ד כמים הפנים לפנים כן לב האדם כו' עד שבאו לכלות הנפש

Et par là, l'amour s'éveilla aussi spontanément dans les âmes d'Israël, selon le principe de « Comme l'eau reflète le visage, ainsi le cœur de l'homme... », etc., jusqu'à ce qu'elles en viennent à l'extinction de l'âme (klot hanefech).

וזהו המודעא רבא דהיינו שאתעדל"ת [שאתערותא דלתתא] זו שלהם לא היה בבחירה ורצון כ"א שעיי הגילוי מלמעלה נמשך ממילא בלבם כ"כ [כל כך] כך כו'

Et c'est là le « grand acte de contrainte » : leur éveil d'en bas ne procédait ni d'un choix ni de leur volonté, mais la révélation d'en haut le faisait naître spontanément dans leur cœur, avec une telle intensité, etc.

וכך מעין זה יובן ג"כ בענין קיום המצות שהם המשכת רצון עליון ממש וה' חסדים וימינו תחבקני התגלות אהבה עליונה כו'

De même, on comprendra aussi qu'il en va ainsi de l'accomplissement des mitsvot : elles attirent la Volonté suprême elle-même et les cinq 'Hassadim (bontés), « et Sa droite m'étreint », c'est-à-dire la révélation de l'amour suprême, etc.

לכן עיי נתעורר ג"כ רצון האדם אליו ית' כמים הפנים כו' וזהו פקדת הארץ ותשוקקה כו' וזהו אשר אנכי מצוך היום על לבבך כו'

C'est pourquoi, par là, la volonté de l'homme envers Lui, béni soit-Il, s'éveille également : « Comme l'eau reflète le visage... », etc. Et c'est là : « Tu as visité la terre et tu l'as fait désirer », etc. Et c'est là : « que je t'ordonne aujourd'hui, sur ton cœur », etc.

ועיי אמרו עבירה מכבה מצוה שעייט [שעל ידי] העבירה שהיא נגד רצון העליון ב"ה נכבה הארה זו שנמשך לו מרצון העליון על נפשו כו'

À ce sujet, les Sages ont dit : « Une transgression éteint une mitsva » ; car, par la transgression, qui va à l'encontre de la Volonté suprême, béni soit-Il, cette illumination que la Volonté suprême avait attirée sur son âme s'éteint, etc.

משא"כ בהמצוה עצמה שהיא רמ"ח אברים דמלכא לא שייך כיבוי ח"ו [חס ושלום] וז"ש [וזהו שכתוב] שחת לו לא בניו מומם וכתרגומו חבילו להון לא ליה.

En revanche, il ne peut être question d'extinction, à D.ieu ne plaise, de la mitsva elle-même, qui est l'un des 248 membres du Roi. C'est ce qui est écrit: «La corruption n'est pas la Sienne; la faute est celle de Ses enfants», et le Targoum le rend ainsi: «Ils se sont nui à eux-mêmes, pas à Lui.»

אמנם אין עבירה מכבה תורה כי התורה היא מבחי' רעוא דכל רעוין כו' שמשם נמשך בחי' נושא עון.

Cependant, une transgression n'éteint pas la Torah, car la Torah relève du niveau de la Volonté de toutes les volontés, etc.; c'est de là que se déploie le niveau de «Celui qui porte la faute».

כי הנה ידוע שכדי להיות המחילה וסליחה ע"י תשובה שהיא החזרת הרצון שנסתלק ע"י העבירה

Car il est connu que le pardon et la rémission obtenus par la techouva (retour) consistent à rétablir la volonté qui s'était retirée du fait de la transgression,

הנה הוא ע"י המשכות מבחי' רצון העליון שלמעלה יותר מבחי' הרצון שבמצות והוא בחי' רעדכ"ר [רעוא דכל רעוין] שאין שם לעומת זה כו'

Cela se fait par des émanations provenant du niveau de la Volonté suprême, qui est plus élevé que le niveau de la volonté présente dans les mitsvot; c'est le niveau du Désir de tous les désirs, où il n'y a pas de «l'un opposé à l'autre», etc.

ומשם שרש התורה וכמ"ש ע"פ ואתחנן שהתורה נמשכה מבחי' שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מדעת שם כי היא מבחי' מקיפים עליונים אשר שם נאמר לא הביט און ביעקב כו'.

Et c'est de là que provient la racine de la Torah. Comme il est écrit au sujet du verset «Et j'ai supplié», la Torah est attirée d'un niveau qu'un éveil d'en bas n'atteint pas, car elle provient des lumières enveloppantes supérieures, dont il est dit: «Il n'a pas contemplé d'iniquité en Yaakov», etc.

15 וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו כנגדו דייקא ע"ד ה' צלך שהוא בחי' צל ומקיף מה שאינו יכול להיות מתלבש בכלים כו'. ועמ"ש ע"פ ביום השמע"צ [השמיני עצרת] בפ"י ואשים דברי בפ"ך ובצל ידי כסיתיך.

Et c'est ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Celui qui lit et étudie, le Saint béni soit-Il lit et étudie en face de lui » ; « en face de lui » précisément, à la manière de « Havaya est ton ombre » : c'est le niveau d'une ombre et d'une lumière enveloppante, qui ne peut être investie dans des réceptacles, etc. Voyez aussi ce qui est écrit au sujet du verset « Au huitième jour, une assemblée » (Chemini Atséret), sur le sens de « J'ai mis Mes paroles dans ta bouche, et à l'ombre de Ma main Je t'ai couvert ».

16 ומ"מ כל האומר אין לי אלא תורה אפי' [אפילו] תורה אין לו וכמ"ש במ"א כו' כי התורה אשר אינה בטהרת הלב נקראת רק תרעא לדרתא כו'

Néanmoins, « celui qui dit : “Je n'ai que la Torah” ne possède même pas la Torah », comme il est écrit ailleurs, etc. ; car une Torah qui n'est pas étudiée dans la pureté du cœur n'est appelée que « porte donnant sur la cour », etc.

וגם כי בצדקה תכונני כתיב כו' כי לית ברכתא שריא אלא כו' לכך א"א להיות המשכת המקיפים העליונים שע"י דבור התורה

Il est également écrit : « Par la tsedaka, tu seras affermie », etc. ; car « la bénédiction ne repose que », etc. C'est pourquoi il est impossible que s'opère le déversement des lumières englobantes supérieures qui passe par la parole de Torah

אלא כשיש מכון להשראה זהו דהיינו בחי' כלי וא"פ [ואור פנימי] שע"י המצות רמ"ח אברים דמלכא כו' à moins qu'il n'y ait un lieu approprié (makhon) pour cette résidence, à savoir le niveau d'un réceptacle et d'une lumière intérieure, qui viennent par les mitsvot, les 248 membres du Roi, etc.

ועמ"ש כעין זה סד"ה ועשית בגדי קדש בענין ברכת המצות כו' ועמ"ש ר"פ ויקרא ע"פ ויקרא אל משה כו' :

Et voyez ce qui est écrit dans le même esprit à la fin du discours qui commence par « Tu feras des vêtements sacrés », au sujet de la bénédiction sur les mitsvot, etc. ; voyez également ce qui est écrit au début de la Parshas Vayikra, sur le verset « Il appela Moché », etc.

17 קיצור (א) ענין ההתבוננות שהבריא יש מאין וזהו אחרי הוי"ה הוא ענין ג' פעמים קדוש עד שאח"כ נמשך הוי"ה צבאות שמהוה צבאי צבאות וכמ"ש מזה בד"ה זאת חנוכת המזבח.

Résumé. (1) Le sujet de la contemplation selon laquelle la création est quelque chose à partir du néant, et cela est « après Havaya ». Il s'agit du triple « Saint », jusqu'à ce que, par la suite, le Nom Havaya Tsevaot (des armées) soit attiré, Lui qui fait exister des armées d'armées, comme il est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Voici la dédicace de l'autel ».

והענין דכתיב כי הוא צוה ונבראו וכתיב ברא לנוכח היינו כח הפועל בנפעל כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] ח"ב [חלק ב'] פ"א ופ"ג [ופרק ג'] ועמ"ש מזה בד"ה אני ה' אלקיכם דפי' ציצית ובשה"ש [ובשיר השירים] בד"ה מי יתנך כאח לי.

Et voici l'explication : il est écrit : « Car Il a ordonné et ils furent créés », et il est écrit bara, au sens d'une présence, c'est-à-dire la puissance de l'Agent dans ce qui est soumis à son action, comme il est écrit dans Sefer Shel Beinonim, partie II, chapitres 1 et 3. Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Je suis Havaya votre D.ieu », dans la section de tsitsit, ainsi que dans Shir HaShirim, dans le discours commençant par « Si seulement tu étais comme un frère pour moi ».

18 ואעפ"כ [ואף על פי כן] נקרא יש מאין ממש שלהיות התהוות הגשמיות מן המאמר ואותיות רוחניים המלוכשים בו ה"ז [הרי זה] בריאה חדשה מאין ואפס ממש

Néanmoins, cela est appelé véritablement « quelque chose à partir du néant », car l'apparition du matériel à partir de la parole et des lettres spirituelles qui y sont revêtues constitue une création nouvelle, véritablement à partir du néant et du rien,

ולא השתלשלות מההעלם אל הגילוי לבד ועמ"ש מזה בד"ה ואתחנן בפ"י המחדש בטובו ומקור להמשכה והתהוות זו

et non pas seulement un enchaînement descendant du caché vers le révélé. Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Et j'ai imploré », au sujet du sens de « Qui, dans Sa bonté, renouvelle ». La source de cette émanation et de cette création

הוא מהארת הקו המלוכש בע"ס [בעשר ספירות] דאצילות וע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בעשרה דברים נברא העולם כחכמה בתבונה ובדעת כו' (פ"ב [פרק ב'] דחגיגה י"ב א'). וע"ז נאמר ברא לשון נוכח.

est le rayonnement du kav (ligne de lumière) revêtu dans les dix Séfirot du Monde d'Atsilout (Émanation). À ce sujet, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Le monde fut créé par dix choses : par la sagesse, par la compréhension et par la connaissance », etc. (Haguiga, chapitre 2, 12a). Et c'est à ce sujet qu'il est dit bara, un terme de présence.

וזהו ענין קדוש השלישי שהוא"ו דקדוש זהו המשכה מבחי" קדש והוא הארת הקו להיות מקור לבחי" ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ואעפ"כ [ואף על פי כן] הוא קדוש ומובדל

Voilà le sens du troisième « Saint » : le vav de kadosh représente une émanation depuis le niveau de kodesh ; il s'agit du rayonnement du kav, qui devient la source du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) ; et pourtant, il est saint et séparé,

כי רק הארה דהארה לבד נמשך להיות מלוכש בכלים דע"ס [דעשר ספירות] דבי"ע ועמ"ש מענין וא"ו דקדוש בד"ה צאינה וראינה (ב) וכ"ז [וכל זה] הוא נקרא ממכ"ע [ממלא כל עלמין]

car seul un rayonnement d'un rayonnement est émané afin d'être revêtu dans les réceptacles des dix Séfirot de Béria, Yetsira et Assiya. Voyez aussi ce qui est écrit au sujet du vav de kadosh dans le discours commençant par « Sortez et voyez ». (2) Tout cela est appelé la lumière qui remplit tous les mondes ;

אבל בחינת סוכ"ע הוא מה שאינו מתלבש כלל אפילו בע"ס [בעשר ספירות] דאצילות אלא שמהוה ומחיה על ידי בחינת מקיף לבד ע"ד כל אשר חפץ ה' עשה.

mais le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) est celui qui n'est revêtu nulle part, pas même dans les dix Séfirot d'Atsilout ; au contraire, il fait être et donne vie par le seul biais de l'enveloppement, selon le verset : « Tout ce que Havaya a désiré, Il l'a fait »,

וע"ד כי לא מחשבותי מחשבותיכם בביאור ע"פ יונתי בחגוי. ועל זה נאמר כי הוא צוה ונבראו וזהו ענין שהבריאה יש מאין ממש.

et selon le verset : « Car Mes pensées ne sont pas vos pensées », comme il est expliqué sur le verset « Ma colombe, dans les fentes ». À ce sujet, il est dit : « Car Il a ordonné, et elles furent créées » ; voilà le sens de la création véritablement à partir du néant,

שמבחינה זו אין שום התלבשות כח הפועל בנפעל וזהו ענין הקדוש השני. שקודם הקדוש השלישי: (ג) והנה בבחי' סוכ"ע יש ג"כ ב' בחינות.

car, à ce niveau, la force de l'Agent n'est nullement revêtue dans ce qui est créé. Voilà le sens du deuxième « Saint », qui précède le troisième « Saint ». (3) Or, dans le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, il existe également deux niveaux.

וזהו ענין גאה גאה. דהיינו ב' הבחי' שבכתר עליון ונקרא בגמרא שני כתרים א' כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע אשר הבחינה הראשונה לא שייך כלל

Et telle est la signification de « Il s'est élevé, élevé » (ga'oh ga'ah) : à savoir, les deux niveaux de Kéter suprême (la Couronne), que la Guemara appelle les « deux couronnes », l'une correspondant à « nous ferons » et l'autre à « nous entendrons ». À propos du premier niveau, il ne convient nullement de dire

לומר עליה סובב כל עלמין לפי שאינו בגדר עלמין כלל ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול רק שהוא המהב"ח סוכ"ע וממלא כל עלמין].

qu'il « entoure tous les mondes », car il ne relève absolument pas des limites des mondes. Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par « Et il arrivera, en ce jour-là, qu'un grand chofar sera sonné » ; toutefois, c'est lui qui relie la lumière qui entoure tous les mondes et la lumière qui remplit tous les mondes.

19 וגם בחינה זו הוא רק המשכה מאור א"ס ב"ה וזהו ענין הקדוש הראשון. ומלמעלה למטה נק' סוכ"ע בחי' אין לגבי בחי' זו היינו שהוא רק הארה כו' וכ"ש [וכל שכן] בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וזהו ענין שהבריאה היא יש מאין.

Et ce niveau aussi n'est qu'un influx provenant de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il ; tel est le sens du premier « Saint ». Et, de haut en bas, la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) est appelée le niveau du « néant » par rapport à ce niveau, c'est-à-dire qu'elle n'est qu'un rayonnement, etc. ; à plus forte raison en est-il ainsi du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin). Tel est le sens de la création comme « quelque chose à partir du néant ».

20 וזהו ענין אחרי הוי' אלקיכם תלכו וענין בורא קדושים ישתבח שמך. וענין א"ת [אל תקרי] שמות אלא שמות.

Et tel est le sens de «Vous marcherez à la suite de Havaya, votre D.ieu», ainsi que de «Créateur des êtres saints, que Ton Nom soit loué», et de «Ne lis pas shammot (désolations), mais shemot (noms)».

אך היינו ע"י כי מנסה כו' לדעת כו' ע"ד כי ה' אמר לו קלל שע"י שעומד בנסיון שובר הקליפה ואזי דוקא נתגלה הפרי.

Mais cela se réalise par «Car [II] vous met à l'épreuve», etc., «pour savoir», etc., selon le sens de «Car Havaya lui a dit: "Maudis"»: en résistant à l'épreuve, on brise la kelipa (écorce), et alors seulement le fruit se révèle.

ומבואר במ"א איך קליפה קדמה לפרי. דהיינו שהאור והחיות המלוכש בתוכם בבחינת הסתר משכה"כ [משבירת הכלים] נפל שמה ממדרגות עליונות וגבוהות מאד.

Il est expliqué ailleurs comment «l'écorce précède le fruit»: c'est-à-dire que la lumière et la force vitale qui y sont revêtues dans un état de dissimulation y sont tombées à la suite du brisement des réceptacles, depuis des niveaux supérieurs et très élevés.

לכן דוקא ע"י שבירת הקליפה מתגלה בחי' הדעת וזהו ענין מי יתן טהור מטמא. ועמ"ש בד"ה בשלח פרעה את העם:

C'est pourquoi c'est précisément en brisant la kelipa que le niveau de Daat (connaissance) se révèle. Tel est le sens de «Qui fera sortir le pur de l'impur?» Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Lorsque Pharaon renvoya le peuple».

21 (ד) תלכו היינו ב' בחינות אהבה עמ"ש בד"ה להבין קישור וחבור הזכרת ברית ותורה בברכת הארץ.

(4) «Vous marcherez» désigne deux niveaux d'amour; voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Pour comprendre le lien et l'union entre la mention de l'alliance et celle de la Torah dans la bénédiction pour la Terre».

ואח"כ ואותו תיראו יראה פנימית יראו את ה' ועמ"ש סד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה. גם פי' ואותו לשון אות ורושם.

Et ensuite, «et Lui, vous le craindrez»: la crainte intérieure, «Craignez es Havaya»; voir aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Lorsque les enfants d'Israël proclamèrent d'abord "Nous ferons"». De plus, le sens de ve'oto est apparenté à ot, un signe et une marque.

ועמ"ש סדי"ה ואתה מרכבות קדש כפי" מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] אות הוא בצבא שלו: (ה) ואת מצותיו תשמרו המצות נקראו רמ"ה אברים שהם המשכת אורות בכלים עמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן.

Voir aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Et Il est venu des saintes myriades», au sujet du sens de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie: «Il est un signe (ot) parmi Son armée.» (5) «Et vous observerez Ses commandements»: les mitsvot sont appelées les 248 membres, car elles consistent à attirer des lumières dans des réceptacles; voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Voici les comptes du Michkan».

ומשם ע"י הפגם נמשך יניקה לחיצונים ע"ד שופך דם האדם באדם ועמ"ש מזה בביאור ע"פ בשעה שהקדימו הנ"ל.

Et de là, par une faute, une nourriture est attirée vers les forces extérieures, à la manière de: «Qui verse le sang de l'homme, son sang sera versé par l'homme.» Voir ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication sur «Lorsque [les enfants d'Israël] proclamèrent d'abord "Nous ferons"», mentionnée plus haut.

והיינו מבחי" נר"נ [נפש רוח נשמה] המלוכש בכלים. ולכן צ"ל ואת מצותיו תשמרו והיינו ע"י המקיפים חיה יחידה

Cela concerne le niveau de néfesh, roua'h et nechama, qui sont investis dans des réceptacles. C'est pourquoi il faut «observer Ses commandements»; cela se fait grâce aux niveaux enveloppants, 'haya [et] ye'hida;

וזהו ע"י ובקולו תשמעו היא התורה שכל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה אף בזה"ז [בזמן הזה] כי היא למעלה מבחינת אורות שבכלים.

et cela se fait par «et vous écouterez Sa voix», qui est la Torah: car «quiconque s'occupe de la Torah de l'holocauste est considéré comme s'il avait offert un holocauste», même à l'époque actuelle; car elle est au-dessus du niveau des lumières dans des réceptacles.

(ועמ"ש בד"ה וזאת המצוה כו' לשמור את כל חקותיו כו' ושמרת לעשות כו' ע"ש) ועיקר השמירה צ"ל לבחינת נר מצוה

(Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Et voici le commandement», etc., au sujet de «observer toutes Ses lois», etc., et de «vous observerez pour accomplir», etc.; voir là-bas.) Et c'est principalement le niveau de «une mitsva est une lampe» qu'il faut garder,

היינו לבחינת ההארה הנמשך מהמצוה בנר"נ [בנפש רוח נשמה] של האדם ועיין בזח"ג [בזהר חלק ג] נשא (קכ"ט ב') ע"פ שומר ישראל. ובפ' האזינו (דף רכ"ט א'):

c'est-à-dire le niveau de l'illumination que la mitsva attire dans le néfesh, le roua'h et la nechama d'une personne. Voir le Zohar, partie III, Nasso (129b), sur le verset « Gardien d'Israël », ainsi que dans la paracha Haazinou (folio 229a).

22 ו ואפ"ל [ואפשר לומר] עוד בענין ואותו תעבודו ע"ד מ"ש ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלקים לאשר לא עבדו.

(6) On peut encore expliquer, au sujet de « et Lui, vous servirez », dans l'esprit de ce qui est écrit : « Alors vous discernerez de nouveau entre le juste et le méchant, entre celui qui sert Elokim et celui qui ne L'a pas servi ».

(במלאכי ס"י ג' י"ח) ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] (פרק קמא דחגיגה דף ט' ע"ב) עובד ואשר לא עבדו תרוייהו צדיקי גמורי ניהו ואינו דומה שונה פרקו

(Malachie, chapitre 3, [verset] 18.) Et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit (premier chapitre de 'Haguiga, folio 9b): « Celui qui sert » et « celui qui ne L'a pas servi » sont tous deux parfaitement justes ; mais il n'y a pas de comparaison entre celui qui révise son chapitre

מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד. ועיין מזה בסש"ב [בספר של בינונים] פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו]. עכ"פ [על כל פנים] דבחינת עובד אלקים הוא למעלה מבחינת צדיק גמור.

cent fois et celui qui révise son chapitre cent une fois. » Voyez aussi à ce sujet le Sefer Shel Beinonim, chapitre 15. En tout cas, le niveau de « celui qui sert Elokim » est supérieur à celui d'un juste parfait.

23 וזהו שאחר ד' מדרגות. תלכו. תיראו. תשמורו. תשמעו. שזהו ודאי בחינת צדיק גמור. נאמר אח"כ ואותו תעבודו שזהו בחי' שלמעלה במדרגה יותר. והיינו על ידי שמהפך טבעו מלשון עורות עבודים.

Et c'est pourquoi, après quatre niveaux — « vous marcherez », « vous craindrez », « vous garderez », « vous écouterez » — qui correspondent certainement au niveau de celui qui est parfaitement juste, il est dit ensuite : « et Lui, vous servirez », ce qui est un niveau supérieur. Cela s'accomplit en transformant sa nature, comme l'évoque l'expression « des peaux tannées » (avoudim).

ועיין מ"ש בביאור על פסוק מים רבים בפי תולדות שעל זה שאל רבי חנינא בן תרדיון מה אני לחיי העולם הבא דהיה מסתפק שמא הטבע שלו גורם שקידתו בתורה אף במס"נ [במסירות נפש] כו'

Voyez aussi ce qui est écrit dans l'explication du verset « Des eaux abondantes », dans la paracha Toldot : c'est à ce sujet que Rabbi Hanina ben Teradyon demanda : « Qu'en sera-t-il de moi dans la vie du monde à venir ? » Il doutait que sa nature fût peut-être la cause de son assiduité dans l'étude de la Torah, même avec le sacrifice de soi (messirout néfesh), etc.

ואם כן עדיין מסופק אם שינה טבעו לגמרי להיות בבחינת עובד אלקים דשמא הוא עדיין בחינת אשר לא עבדו אף שהיה צדיק גמור.

Et si tel était le cas, il doutait encore d'avoir entièrement transformé sa nature pour atteindre le niveau de « celui qui sert Elokim » ; peut-être était-il encore au niveau de « celui qui ne L'a pas servi », bien qu'il fût parfaitement juste.

24 והנה אלקים גימטריא הטבע היינו כי שמש ומגן הוי"ה אלקים ששם אלקים הוא מגן ונרתק המסתיר על גילוי שם הוי' ומזה נמשך מה שעולם כמנהגו נוהג שבח"י זו נקרא הטבע.

Or, Elokim a pour valeur numérique hateva (« la nature »). C'est-à-dire : « Car Havaya Elokim est un soleil et un bouclier » : le Nom Elokim est un bouclier et un fourreau qui dissimule la révélation du Nom Havaya ; de là vient que « le monde suit son cours », et ce niveau est appelé la nature.

אף שהוא באמת הכל משם הוי' המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית רק שנמשך ע"י מגן ונרתק המכסה ומסתירועיין מענין הטבע בשו"ת [בשאלות ותשובות] ח"צ [חכם צבי] סי' י"ח קרוב למ"ש.

Bien qu'en vérité, tout provienne du Nom Havaya, « qui, dans Sa bonté, renouvelle chaque jour, continuellement, l'œuvre de la création », cela n'est attiré que par l'intermédiaire d'un bouclier et d'un fourreau qui recouvrent et dissimulent. Voir aussi, au sujet de la nature, les Responsa du Chacham Tzvi, section 18, [qui est] proche de ce qui est écrit [ici].

לכן ע"י שהאדם הוא עוסק בעבודת הש"י [השם יתברך] יותר מטבעו ומשנה טבעו נקרא עובד אלקים היינו שלא יהיה הסתר הנרתק

C'est pourquoi, lorsqu'une personne s'adonne au service de D.ieu, béni soit-Il, au-delà de sa nature et qu'elle transforme sa nature, elle est appelée « serviteur d'Elokim » ; autrement dit, afin que le fourreau ne dissimule plus ;

לכן עייז זוכה למי"ש אח"כ וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא שהוא ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] הקב"ה מוציא חמה מנרתקה (בפ"ק [בפרק קמא] דע"ז דף ד' ע"א).

c'est pourquoi, grâce à cela, elle mérite ce qui est écrit ensuite: «Et pour vous qui craignez Mon Nom, se lèvera un soleil de justice, avec la guérison», ce qui correspond à l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie: «Le Saint béni soit-Il fait sortir le soleil de son fourreau» (au premier chapitre d'Avodah Zarah, folio 4a).

ועיין מזה ברכות ויצא פע"ח ובפ"י בא פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] משפטים פל"א (דקמ"ט ע"א). ובזח"א [ובזהר חלק א] מקץ [דר"ג ע"ב] ובפרשה אמרו (דפ"ח ע"א).

Voir aussi à ce sujet Midrash Rabbah, Vayetzei, section 78; Parshas Bo, section 15; Mishpatim, section 31 (folio 149a). Et le Zohar, partie I, Mikeitz (folio 203b), ainsi que la paracha Emor (folio 88a).

וזהו ענין אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים כו' וכמ"ש בס"ב [בספר של בינונים] שע"י זו האחד היתירה על מאה מהפך טבעו והרגלו כו'.

Voilà le sens de: «Celui qui révise son chapitre cent fois n'est pas comparable», etc.; et, comme il est écrit dans Sefer Shel Beinonim, c'est par cette fois supplémentaire au-delà de cent qu'il transforme sa nature et son habitude, etc.

ועיין במהרש"א [במהרש"א] בח"א [בחידושי אגדות] שם שפ"י דמספר מאה זהו מגיע עד נר"נ [נפש רוח נשמה] שהם בסוד יחידות עשירות מאות וזהו ענין מאה ברכות.

Voir aussi le Maharsha, dans Chiddushei Aggados, à cet endroit: il explique que le nombre cent atteint jusqu'à nefesh, roua'h et nechama, qui correspondent aux unités, dizaines et centaines; voilà le sens des cent bénédictions.

אבל השונה פעם אחת יותר מזה הוא חלק אלוה ממעל כו' ע"ש. ובשל"ה [ובשני לוחות הברית] במסכת שבועות שלו (דקפ"ב ע"א) כ' [כתב]

Mais celui qui révise une fois de plus que cela est «une part de D.ieu d'en haut», etc.; voir là-bas. Et le Shelah, dans son traité Shavuot (folio 182a), écrit:

כי החכמה מאין תמצא מאין הוא מספר מאה ואחד כו'. והנה פ"י מאין ידוע שהוא בחינת שלמעלה מהחכמה.

que [dans] «Et la 'Hokhma (sagesse) se trouve meayin», meayin est le nombre cent un, etc. Or, le sens de meayin est connu: c'est le niveau qui est au-dessus de la 'Hokhma.

וזהו הנמשך ע"י שעובד אלקים ומשנה טבעו שהוא ביטול היש ומשנה מבחינת יש לאין ועי"ז ממשיך מבחי' אין תמצא.

Et c'est ce qui est attiré par le service d'Elokim et le changement de sa nature: l'annulation de soi (bitoul) du yesh («quelque chose»), le passage du niveau de yesh à celui d'ayin («néant»). Par cela, il attire du niveau de «d'ayin sera trouvée».

והנה ארז"פ [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] פ"ק [פרק קמא] דקדושין (ד"ל ע"ב) ע"פ ושמעתם סם תם נמשלה התורה לסם חיים. ועזח"ג [ועיין זהר חלק ג'] ר"פ חקת (דקע"ט סע"ב [סוף עמוד ב]) מענין סמא דחיי.

Or, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit au premier chapitre de Kiddushin (folio 30b), à propos du verset «Et vous placerez (vesamtem)»: sam tam («un élixir parfait»), «la Torah est comparée à un élixir de vie (sam chayim)». Voir aussi le Zohar, partie III, au début de la Paracha 'Houkat (folio 179, fin du côté b), au sujet de «l'élixir de vie» (samma dechayei).

וה"ע [וזהו ענין] רפואה כמ"ש ולכל בשרו מרפא. והנה בזח"ב תרומה (קכ"ז ע"ב) סמ"ך מ"ם כו' רזא דאינון מאה ברכאן כו'

Et c'est là le sujet de la guérison, comme il est écrit: «et la guérison pour toute sa chair». Or, dans le Zohar, partie II, Terouma (127b): «samekh, mem», etc., «le mystère des cent bénédictions», etc.;

ובמק"מ [ובמקדש מלך] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם דבחי' מ"ם זהו תבונה ובחינת סמ"ך זהו בינה עילאה המקבלת מששה ספירות ראשונות דחכמה כו' והוא ב' בחינות דעולם הנשמות דהיינו ג"ע [גן עדן] ועולם התחייה.

et dans le Mikdash Melekh et le Ramaz, au même endroit, il est expliqué que le niveau de mem est Tevouna, et que le niveau de samekh est la Bina supérieure, qui reçoit des six premières Séfirot de la 'Hokhma, etc. ; ce sont les deux niveaux du Monde des Âmes, à savoir le Gan Eden et le Monde de la Résurrection.

ואפ"ל [ואפשר לומר] שזהו ענין מ"ס [מוחא סתימאה] וסמ"ך שבלולות בנס היו עומדים כו' וזהו ענין סם חיים בחי' הנ"ל דמאה ברכות שהם סמ"ך ומ"ם כו'

Et l'on peut dire que c'est le sens du mem fermé (mem setouma) et du samekh des Tables, qui «tenaient par miracle», etc. Et c'est là le sens de sam chayim: le niveau mentionné plus haut des cent bénédictions, qui sont samekh et mem, etc.

ומבואר במ"א ע"פ מאמר הזח"א [הזהר חלק א] פ' חיי (קכ"ג א') בענין חיי שרה מאה שנה ששרש מאה ברכות הוא המשכות מבחי' א"א דהיינו מבחי' סוכ"ע.

Et il est expliqué ailleurs, à propos du passage du Zohar, partie I, Paracha 'Hayé Sarah (123a), sur le sujet de « La vie de Sarah fut de cent ans », que la racine des cent bénédictions est un influx attiré du niveau d'Arieh Anpin, c'est-à-dire du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin).

אך ע"י שעובד אלקים ומשנה טבעו להיות שונה פרקו מאה פעמים ואחד ממשיך עוד מבחי' שלמעלה מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' חד ולא בחושבן כו' וכנ"ל בענין הקדוש הראשון ועמ"ש ע"פ ואתה מרכבות קדש.

Mais par le service d'Elokim et le changement de sa nature, en révisant son chapitre cent une fois, il attire davantage du niveau qui est au-dessus de celui de la lumière qui entoure tous les mondes, lequel est le niveau de « Un, mais non par le nombre », etc., comme mentionné plus haut à propos du premier « Saint ». Voir aussi ce qui est écrit à propos du verset « Et Il vint des saintes myriades ».

25 ואפשר שזהו פ"י סם חיים. וזהו ואותו תעבודו פ"י ואותו ע"ד אות היא ברבבה שלו שהוא בחי' חד ולא בחושבן.

Et peut-être est-ce là le sens de sam chayim (élixir de vie). Et c'est là « et Lui (ve'oto), vous servirez » : ve'oto s'entend comme dans « Il est un signe (ot) parmi Ses myriades », ce qui correspond au niveau de « Un, mais non pas en nombre »,

והיינו על ידי תעבודו בבחי' עובד אלקים. ועמ"ש בפ' ויצא בד"ה ושכתי בשלום כו' והיה הוי"ה לי לאלקים.

et cela s'accomplit par « vous servirez », au niveau de « celui qui sert Elokim ». Voir aussi ce qui est écrit dans la paracha de Vayétsé, dans le maamar commençant par « Et je reviendrai en paix... », « alors Havaya sera Elokim pour moi ».

26 ועפ"י [ועל פי זה] י"ל [יש לומר] שזהו ההפרש בין בחי' ואותו תעבודו לבחי' ד' מדרגות הראשונות כי ד' בחי' תלכו תיראו תשמרו תשמעו י"ל [יש לומר] שהן נגד ד' אותיות הוי"ה. כי תלכו תיראו זהו רצוא ושוב שהוא בחי' י"ה שהן אהוי"ר [אהבה ויראה].

Et selon cela, on peut dire que telle est la différence entre le niveau de « et Lui, vous servirez » et celui des quatre premiers niveaux. En effet, on peut dire que les quatre niveaux — « vous marcherez », « vous craindrez », « vous garderez », « vous écouterez » — correspondent aux quatre lettres du [Nom] Havaya. Car « vous marcherez » et « vous craindrez » relèvent de l'élan et du retour (ratso vachov), qui sont le niveau de youd-hé, c'est-à-dire l'amour et la crainte.

27 ואח"כ תשמרו תשמעו תורה ומצות זהו ענין ו"ה וכמ"ש ע"פ וכל בניך למודי הוי"ה וזהו בבחי' Et ensuite, « vous garderez » [et] « vous écouterez », la Torah et les mitzvot, relèvent du vav-hé, comme il est écrit à propos du verset : « Et tous tes enfants seront enseignés par Havaya. » Et cela correspond au niveau

ומדרגת ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע שעל זה נאמר וזרחתם לכם יראי שמי שמש צדקה כו' גילוי שמש הוי". שלא יהיה מסתיר הנרתק ומגן כו'.

et au degré de « Alors vous reviendrez et vous discernerez entre le juste et le méchant », à propos duquel il est dit : « Et pour vous qui craignez Mon Nom, se lèvera un soleil de justice », etc. : la révélation du « soleil » de Havaya, de sorte que l'écran et le bouclier ne le dissimulent pas, etc.

אך בחי' ואותו תעבודו שזהו למעלה מבחי' צדיק כנ"ל זהו כענין עד יעבור עמך הוי" למעלה מבחי' שם הוי" ואפשר שע"ז רומז קוצו של יו"ד דשם הוי" וע"ש בד"ה ולא אבה בפ' כי תצא.

Mais le niveau de « et c'est Lui que vous servirez », qui est au-dessus du niveau du juste, comme indiqué plus haut, est analogue à « Jusqu'à ce que passe Ton peuple, Havaya » : au-dessus du niveau du Nom Havaya. Peut-être cela est-il suggéré par la pointe du youd du Nom Havaya. Voir à ce sujet, à la fin du discours commençant par « Mais [il] ne voulut pas », dans la paracha Ki Tétsé,

וסד"ה קדש ישראל בענין ד' הידות כו' והחמישית כו'. וזהו הבחי' החמישית ואותו תעבודו וע"ז וכו' תדבקון כו'

et à la fin du discours commençant par « Israël est saint », à propos des quatre parts, etc., et de la cinquième, etc. Voilà le cinquième niveau, « et c'est Lui que vous servirez », et par cela, « et c'est à Lui que vous vous attacherez », etc.

והוא בחי' פנימית הכתר ע"ד שפי' בזח"ג [בזהר חלק ג] פ' אחרי (דס"ו ע"ב) בענין כי נשבעתי ובפ' נשא (דק"ל ע"א)

C'est le niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) de Kéter (la Couronne), conformément à l'explication du Zohar, partie III, paracha A'haré (folio 66b), à propos de « Par Moi-même, J'ai juré », et dans la paracha Nasso (folio 130a).

וע' בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג'] שיש ה' בחי' נרנח"י [נפש רוח נשמה חיה יחידה] ובתוך הבחינה החמשית שהוא יחידה מלוכש הבחי' תחתונה דאור א"ס כו' וזהו ענין הב' כתרין כו'

Voir Etz 'Haïm, portail 41, chapitre 3 : il existe cinq niveaux, néfesh, roua'h, nechama, 'haya et ye'hida ; et, à l'intérieur du cinquième niveau, qui est ye'hida, est revêtu le niveau inférieur de la Lumière infinie (Or Ein Sof), etc. Voilà ce que désignent les deux couronnes, etc.,

כנ"ל ועי"ז והיה הו"י לי לאלקים שמה שעתה הוא שם הו"י יהיה בחינת אלקים לגבי גילוי זה והיינו ע"י שהוא בבחי' עבד עובד אלקים

comme indiqué plus haut. Par cela, « Havaya sera pour moi Elokim » : ce qui est maintenant le Nom Havaya sera le niveau d'Elokim par rapport à cette révélation. Cela vient de ce qu'il est au niveau d'un serviteur, « celui qui sert Elokim » ;

והיינו שעבודתו הוא שיהיה בחי' והיה הו"י לי לאלקים כו' ואפ"ל [ואפשר לומר] שזהו פ"י המדרש תלים שהביא הבחי' פ' בשלח ע"פ עזי וזמרת יה

c'est-à-dire que son service consiste à faire advenir le niveau de « Havaya sera pour moi Elokim », etc. On peut dire que telle est l'explication du Midrash Tehillim cité par Rabbénou Ba'hya dans la paracha Béchala'h, à propos du verset « Ma force et mon chant, c'est Yah » :

אכל לעוה"ב [לעולם הבא] בשש אותיות שנאמר כי ביה הו"י צור עולמים כו' (ועיין זח"ב [זהר חלק ב'] תרומה קס"ה ב')

« Mais dans le Monde à venir, avec six lettres, comme il est dit : “Car en Yah, Havaya, est le Rocher des mondes” », etc. (Voir aussi le Zohar, Part II, Terouma, 165b.)

והיינו ע"י ששה מדרגות שפרט כאן תלכו תיראו תשמרו תשמעו תעבדו תדבקון והש"ך [והשפתי כהן] כאן פ"י ששה דברים שבפסוק זה תלכו עד תדבקון הם כנגד ששה תיבות שבפסוק שמע ישראל.

Cela se réalise par les six niveaux énumérés ici : « vous marcherez », « vous craindrez », « vous observerez », « vous écouterez », « vous servirez », « vous vous attacherez ». Le Chakh (Siftei Kohen) explique ici que les six éléments de ce verset, de « vous marcherez » à « vous vous attacherez », correspondent aux six mots du verset « Écoute, Israël ».

ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער ק"ש [קריאת שמע] שעהמ"ט [שעל המטה] ר"פ י"א בענין רומח ואפשר לכוון הששה תיבות דפסוק שמע עם ששה בחינות הנ"ל.

Voir aussi Pri Etz Chaim, Sha'ar Krias Shema She'al HaMitah (la porte du Chema du coucher), début du chapitre 11, à propos du romach (« la lance »). Il est possible de faire correspondre les six mots du verset Chema aux six niveaux mentionnés ci-dessus.

כי שמע היינו שם ע"י [עין] וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] בפי' ואתחנן בד"ה שמע ישראל ע"ש וא"כ זהו בחי' ומדרגת אחרי ה' אלקיכם

Car Chema signifie chem ayin (le Nom de soixante-dix), comme il est écrit plus haut, dans la paracha Vaet'hanan, dans le discours commençant par « Écoute, Israël » ; voir là-bas. Si tel est le cas, cela correspond au niveau et au degré de « Après Havaya votre D.ieu

תלכו ותיבת ישראל זהו ענין ואותו תיראו כמ"ש ברכות פ' ויחי פצ"ח שמעו אל ישראל שבשמים אביכם וכן איתא בפרקי דר"א [דרבי אליעזר] שהקב"ה נקרא ישראל.

vous marcherez ». Et le mot « Israël » correspond à « et Lui, vous le craindrez », comme il est écrit dans Midrash Rabbah, paracha Vayé'hi, section 98 : « Écoutez Israël, votre Père céleste » ; et l'on trouve de même dans Pirkei de Rabbi Eliezer que le Saint béni soit-Il est appelé Israël.

28 והיינו בחי' כי שרית עם אליקים שמשתרר ומושל על שם אלקים. ואח"כ תיבות הוי' אלקינו זהו ענין ההמשכה שע"י תורה ומצות.

Et c'est le niveau de « Car tu as lutté avec Elokim » : celui qui exerce sa domination et son pouvoir sur le Nom Elokim. Puis, les mots « Havaya, notre D.ieu » désignent l'effusion qui s'opère par la Torah et les mitsvot.

וזהו ענין תשמרו תשמעו. ועמ"ש גבי ציון במשפט תפדה בענין שבחי ירושלים את הוי"ה הללי אלקיך ציון בד"ה ברבות פ' עקב. .

Et c'est là le sens de «vous garderez» [et] «vous écouterez». Voyez aussi ce qui est écrit au sujet de «Sion sera rachetée par la justice», à propos de «Loue Havaya, Jérusalem; loue ton D.ieu, Sion», dans le discours qui commence par «Dans le Midrach Rabba, paracha Ekev».

29 ואח"כ הוי"ה אחד זהו ענין ואותו תעבודו כו' כי הנה מבואר בביאור ע"פ חקת התורה בענין ב' שמות הוי"ה בפסוק אחד שהשם הא' באצילות יו"ד חכמה ה' בינה כו'

Et ensuite, «Havaya est Un» correspond à «et c'est Lui que vous servirez», etc. Car il est expliqué dans le commentaire sur le verset «La loi de la Torah», au sujet des deux Noms Havaya dans un même verset, que le premier Nom est dans le Monde d'Atsilout (Émanation): le youd correspond à 'Hokhma (sagesse), le hé à Bina (compréhension), etc. ;

והשם השני הוא למעלה מאצילות ועד"ז י"ל [יש לומר] גם כאן דפ"י הוי"ה אלקינו היינו המשכת אור א"ס המלוכש בע"ס [בעשר ספירות] דרמ"ח פקודין

et le second Nom est au-dessus d'Atsilout. De même, on peut dire ici aussi que le sens de «Havaya notre D.ieu» est l'émanation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), revêtue dans les dix Séfirot, [comme dans] «les 248 commandements

אינון רמ"ח אברים דמלכא ואח"כ בחי' הוי"ה אחד בחינה שלמעלה מאצילות אנת הוא חד ולא בחושבן כו' וזהו ע"י ואותו תעבודו וכו' תדבקון לשנות טבעו

qui sont les 248 membres du Roi». Et ensuite, le niveau de «Havaya est Un» est un niveau au-dessus d'Atsilout: «Tu es Un, mais non dans le nombre», etc. Cela s'accomplit par «et c'est Lui que vous servirez» et «à Lui vous vous attacherez», en transformant sa propre nature.

וזהו ענין למס"נ [למסירות נפש] באחד וברבות פ' ואתחנן אמרו דפסוק שמע ישראל הוא קבלת השני דברות אנכי ולא יהיה לך ששמעו מפי הקב"ה והיינו

C'est là le sens du sacrifice de soi (messirout néfech) dans [le mot] «Un». Dans le Midrach Rabba, section Vaet'hanan, il est dit que le verset «Écoute, Israël» correspond à l'acceptation des deux paroles «Je suis» et «Tu n'auras pas», qu'ils entendirent de la bouche du Saint béni soit-Il. C'est-à-dire que

כי הוי' אלהינו הוא קבלת הדבור אנכי הוי' אלקיך והוי' אחד הוא קבלת דבור ולא יהיה לך וכי' בשל"ה [בשני לוחות הברית] במסכת תמיד שלו (דרנ"ב סע"ב [סוף עמוד ב]) בשם הרמב"ן [הרבי משה בן נחמן] שהובא ברד"א [באבודרהם] גבי ק"ש [קריאת שמע]

«Havaya notre D.ieu» est l'acceptation de la parole «Je suis Havaya, ton D.ieu», et «Havaya est Un» est l'acceptation de la parole «Tu n'auras pas». Il en est de même dans le Chéla, dans son traité Tamid (folio 252, fin du côté b), au nom du Ramban, cité dans l'Aboudraham à propos de la récitation du Chema.

והנה דבור אנכי כולל כל רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ודבור לא יהיה לך כולל כל שס"ה ל"ת [לא תעשה].

Or, la parole «Je suis» comprend les 248 commandements positifs, et la parole «Tu n'auras pas» comprend les 365 interdictions.

ומבואר במ"א דבחי' ל"ת [לא תעשה] זהו ענין אתכפיא וביטול יותר ממ"ע [ממצות עשה] ולכן ע"י ל"ת [לא תעשה] ממשיכים בחינה גבוה יותר ועמ"ש מזה בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם לכן עד"ז ג"כ א"ש [אתי שפיר] ענין הנזכר:

Il est expliqué ailleurs que le niveau des interdictions relève de la soumission (itkafya) et d'une annulation de soi plus grande que celle qu'impliquent les commandements positifs; c'est pourquoi les interdictions permettent d'attirer un niveau supérieur. Voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Mais Havaya, ton D.ieu, ne voulut pas écouter Bilam». Ainsi, dans cette perspective, le sujet mentionné [plus haut] se comprend également.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/reeh/3/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak